БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 97 (18.275). • Якшанба, 1982 йил 25 апрель • Баҳоси 3 тийин.

СССР 60

КОЛХОЗЧИЛАР ВА СОВХОЗЛАРНИНГ ХОДИМЛАРИ! ҚИШЛОҚ ХУЖАЛИГИ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИНГИЗ!

ЕРДАН, ТЕХНИКАДАН, УҒИТЛАРДАН ОМИЛКОРЛИК БИЛАН ФОЙДАЛАНИНГИЗ!

КУКЛАМГИ ДАЛА ИШЛАРИ АЪЛО СИФАТЛИ УТКАЗИЛСИН! МУЛ ҲОСИЛ ЕТИШТИРИБ, ВАТАННИ ҚУВОНТИРАЙЛИК!

«КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ 1 МАЙ ЧАҚИРИҚЛАРИ»ДАН.

Чирчиқ трансформатор заводининг кўплаб ишчилари ўн биринчи беш йилликда икки беш йиллик нормани бажаришга аҳд қилишди. Коммунист, йиғувчи-слесарь К. Бейтуллаев билан Л. Колбаслар ишлаб чиқариш топшириқларини доимо ортиғи билан бажаришяпти. Суратда: Кошиф Бейтуллаев билан унинг шогирди Людмила Колбаслар.

В. Сиротинин фотоси.

ШАҲДАМ ОДИМЛАР

СССР САНОАТИДА 1982 ЙИЛ 1 КВАРТАЛ ДАВЛАТ ПЛАНИНИНГ БАЖАРИЛИШИ ЯКУНЛАРИ ТЎҒРИСИДА

СССР Марказий статистика бошқармаси ахбороти

СССР саноати маҳсулот умумий ҳажми ва энг муҳим буюмларнинг кўпчилик турларини ишлаб чиқариш юзасидан 1 квартал планини бажарди.

Саноат ишлаб чиқариши ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 2,1 процент ортди, шу билан бирга ўртача суткалик ишлаб чиқариш 2,9 процент ўсди (шу йилнинг биринчи кварталида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан бир иш куни кам бўлди). Март ойида ишлаб чиқаришнинг умумий ҳажми юзасидан ҳам, шунингдек ўртача суткалик ишлаб чиқариш юзасидан ҳам ўсиш 3,7 процентни ташкил этди.

Меҳнат унумдорлиги 1 кварталда 1,5 процент, шу жумладан март ойида 3.1 процент ошди. 1 кварталда маҳсулот ўсишининг 70 проценти меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан олинди. Фойда олиш кўпайди.

Айрим министрликлар ва иттифоқдош республикаларда маҳсулотнинг умумий ҳажми, ишлаб чиқариш ва меҳнат унумдорлигининг ўсиш суръатлари юзасидан белгиланган планнинг бажарилиши қуйидаги маълумотлардан кўриниб турибди:

Умумиттифоқ ва иттифоқдош республика министрликлари ва идоралари	Маҳсулот ҳажми квартал планининг бажарилиш проценти	1982 йил 1 кварталида 1981 йил 1 кварталига нисбатан процент ҳисобида: Ишлаб чиқариш ҳажми	Меҳнат унумдорлиги
Энергетика ва электрлаштириш	100.6	103	102
Нефть саноати	100,6	101	98
Нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноати	100,5	102	101
Газ саноати	102	105	104
Кўмир саноати	101	100,2	98
Қора металлургия	99,8	98	97
Рангли металлургия	100,8	99	98
Химия саноати	101	101	100,9
Минерал ўғитлар ишлаб чиқариш	100,7	103	102
Энергетика машинасозлиги	104	114	113
Оғир ва транспорт машинасозлиги	103	104	104
Электротехника саноати	103	104	103
Химия ва нефть машинасозлиги	102	107	106
Станоксозлик ва асбобсозлик саноати	104	108	107
Приборсозлик, автоматлаш воситалари ва бошқарув системалари	102	106	107
Автомобиль саноати	103	103	103
Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги	103	104	104
Чорвачилик ва озуқа ишлаб чиқариш машинасозлиги	103	110	107
Қурилиш, йўл ва коммунал машинасозлиги	102	107	107
Енгил ва озиқ-овқат саноати ҳамда рўзғор асбоблари машинасозлиги	103	105	105
Ўрмон, целлюлоза-қоғоз ва ёғочсозлик саноати	105	103	103
Бинокорлик материаллари саноати	103	99,5	99,6
Енгил саноат	101	99	99,5
Озиқ-овқат саноати	102	105	105
Мева-сабзавот хўжалиги	108	106	107
Гўшт ва сут саноати	101	98	97
Балиқ хўжалиги	104	106	106
Тайёрлаш	103	102	101
Медицина саноати	100,6	105	104
Микробиология саноати бош бошқармаси	105	105	103

Машинасозлик министрликлари, Ўрмон, целлюлоза-қоғоз ва ёғочсозлик саноати, Бинокорлик материаллари саноати, Тайёрлаш министрликлари ҳамда Микробиология саноати бош бошқармасига доир маълумотлар норматив соф маҳсулот кўрсаткичи юзасидан планга мувофиқ келтирилган. Улар батамом норматив соф маҳсулотга қараб планлаштириш ва фаолиятга баҳо бериш системасига ўтказилган.

Иттифоқдош республикалар (иттифоқ қарамоғидаги саноат ҳам шу ҳисобга киради)	Маҳсулот ҳажми квартал планининг бажарилиш проценти	1982 йил 1 кварталида 1981 йил 1 кварталига нисбатан процент ҳисобида: Ишлаб чиқариш ҳажми	Меҳнат унумдорлиги
РСФСР	101	101,5	101,4
Украина ССР	100,8	101,5	100,7
Белоруссия ССР	102	104,6	103,0
Ўзбекистон ССР	102	103,8	101,1
Қозоғистон ССР	102	100,7	99,1
Грузия ССР	102	105,0	104,2
Озарбайжон ССР	102	105,4	104,3
Литва ССР	101	103,6	103,0
Молдавия ССР	103	105,0	103,3
Латвия ССР	102	101,7	101,4
Қирғизистон ССР	102	102,4	101,8
Тожикистон ССР	102	100,7	98,0
Арманистон ССР	102	106,1	102,8
Туркманистон ССР	103	101,7	100,6
Эстония ССР	102	98,9	99,2

Маҳсулотнинг энг муҳим турларини ишлаб чиқариш қуйидагича бўлди:

	1982 йил 1 кварталида ишлаб чиқарилди	1982 йил 1 кварталида 1981 йил 1 кварталига нисбатан процент ҳисобида
Электр энергия, миллиард киловатт соат	369	103
Нефт: (газ конденцати ҳам шу ҳисобга киради), миллион тонна	150	100,1

(Давоми иккинчи бетда).

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетида

1982 йил 17 апрелда В. И. Ленин туғилган куннинг 112 йиллигига бағишланган Бутуниттифоқ коммунистик шанбалиги ўтказилди. Шанбаликда 155 миллиондан кўпроқ киши қатнашди. Улар заводлар ва фабрикаларда, қурилишларда, совхоз ва колхозларда, транспорт корхоналарида ва халқ хўжалигининг бошқа тармоқларида, шунингдек шаҳарлар ва аҳоли пунктларини ободонлаштиришда меҳнат қилдилар. Дастлабки маълумотларга кўра, жами 180 миллион сўм пул ишлаб топилган ва беш йиллик фондига топширилган. 908 миллион сўмлик саноат маҳсулоти ишлаб чиқарилган.

Совет кишиларининг КПСС XXVI съезди қарорларини амалга ошириш учун курашдаги юксак активлиги, ўн биринчи беш йилликнинг иккинчи йили планини бажарилишига салмоқли ҳисса қўшишга, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш муддаоси уларнинг шанбалиқ вақтидаги фидокорона ва текин меҳнатида намоён бўлди.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитети ишчилар, колхозчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчилар, ёшларга, Совет Армияси ва флоти жангчиларига, уруш ветеранлари ва меҳнат ветеранларига, Бутуниттифоқ коммунистик шанбалигида актив қатнашган барча кишиларга фидокорона ва текин меҳнатлари учун сидқидилдан миннатдорчилик изҳор қиладилар.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети меҳнаткашлар билдираётган истакларни ҳисобга олиб, шанбаликда ишлаб топилган маблағларни болалик ва оналикни муҳофаза қилишни, шунингдек уруш ветеранлари ва меҳнат ветеранларига медицина хизмати кўрсатишни янада яхшилаш учун сарфлаш тўғрисида қарор қабул қилдилар.

МАККАЖЎХОРИКОРЛАР ҒАЙРАТИ

Сирдарё область, Ильич районидаги Ғафур Ғулом номли совхоз қўриқдаги пешқадам хўжаликлардан биридир. Хўжаликда пахтачилик билан бирга чорвачилик ҳам йил сайин ривожланяпти.

Совхознинг 4-бўлимида маккажўхоридан мўл ҳосил олиняпти. Шу бўлимнинг Жайлов Жалилов бошчилик қилаётган бригадаси аъзолари 160 гектар майдонга маккажўхори экиб, шу кунларда уни меҳр билан парвариш қилишмоқда.

— Ўртоқ Л. И. Брежневнинг республикамиз ёш маккажўхорикорларига йўллаган мактуби бригадамиз аъзоларининг ғайратига ғайрат қўшди, — дейди бригада бошлиғи Жайлов Жалилов. — Биз бу йил ҳар гектар майдондан пландаги 60 центнер ўрнига 100 центнердан дон, 450 центнердан кўкпоя олишга қарор қилдик.

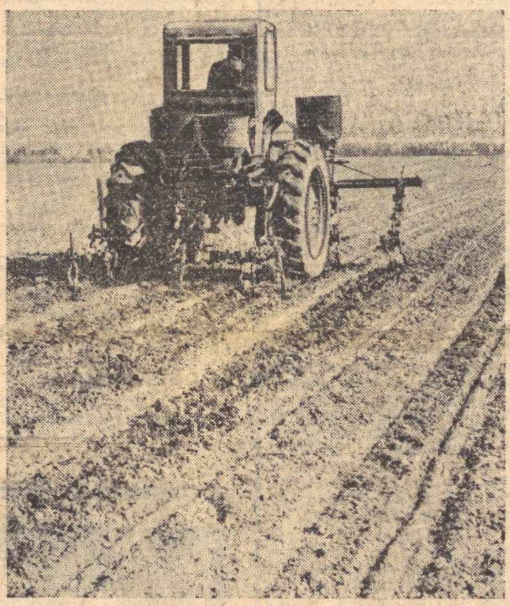

Суратда: бригада далаларида маккажўхори парвариш қилинмоқда.

А. Тўраев фотоси.

ҚАЛБ ДАЪВАТИ

Ўзбекистон шаҳар ва қишлоқларининг комсомол комитетларига йигит ва қизлардан аризалар келиб турибди. Улар Байкал-Амур магистрали қурилишига юборишни илтимос қилганлар. Ўртоқ Л. И. Брежнев Ўзбекистон ССРга Ленин ордени топширилишига бағишланган тантанада нутқ сўзлагандан кейин аризаларнинг оқими янада кўпайди.

Комсомол аъзоси Геннадий Дмитриев Тошкент шаҳар Чилонзор район комсомол комитетига йўллаган мактубида қуйидагиларни ёзади: «Аср қурилиши бўлган Байкал-Амур магистралини бунёд этишда актив қатнашишни истайман. Мен қурувчилик касбини эгалладим ва уй-жой ҳамда ишлаб чиқариш биноларини қуришда фойдам тегади, деб ишонаман. Комсомолнинг ишончини шараф билан оқлайман, деб ваъда бераман»...

«Главташкентстрой»нинг турли бўлинмаларидан ёш қурувчиларнинг катта группаси БАМ қурилишига боришни қизғин истаётганликлари тўғрисида маълум қилинади. Группада электрик Анвар Исмоилов, шофёр Владимир Тимофеев, қурувчи техник Антонина Мельник ва бошқалар бор. Улар ўзларининг коллектив бўлиб ёзган аризасида қуйидагиларни маълум қиладилар: «Биз Леонид Ильичнинг Тошкентдаги тантаналарда сўзлаган нутқидан ғоят таъсирландик. Ўзбекистон ёшларига мурожаат қилиб, уларни Сибирни ўзлаштирувчиларга ёрдам беришга даъват этди. СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги нишонланадиган йилда зарбдор қурилишга жўнаб кетишни, бой табиий хазиналар сари пўлат излар ёткизишда, Шарқий Сибирда бутун мамлакат учун зарур бўлган йирик саноат комплексини барпо этишда Россия Федерацияси қурувчиларига ёрдам беришни ўзимизнинг интернационал бурчимиз деб ҳисоблаймиз».

(ЎзТАГ).

ҒЎЗА ПАРВАРИШИ БОШЛАНДИ

Ленин йўли районидаги Будённий номли совхознинг Холмўмин Сафаров бошлиқ комплекс бригадаси азаматлари мавжуд 252 гектар майдонга қулай муддатларда ингичка толали «Термиз-14» ва «Аш-25» нав пахта чигитини экиб эдилар. Айни кунларда заршунослар районда биринчи бўлиб ғўза қатор ораларига ишлов беришни муваффақиятли бошлаб юбордилар.

Юбилей йилида ҳар гектар майдондан 60 центнерлик ҳосил олишга аҳд қилган бригада далаларида бу муҳим агротехник тадбирни сифатли ўтказишга алоҳида аҳамият берилмоқда. Бу ишда Чори Тўрахонов, Ашур Каримов, Урол Худойқулов ва Бобомурод Рўзимуродов бошлиқ звенолар механизаторлари бошқаларга ўрнак бўлишмоқда.

Ж. ЭРМУРОДОВ.

БУТУНИТТИФОҚ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

Андижонда сузиш бўйича болалар-ўсмирлар мактаблари тренерларининг Бутуниттифоқ конференцияси ўз ишини тугаллади.

Конференция қатнашчилари иш тажрибасини ўртоқлашдилар. (ЎзТАГ).

Л. И. БРЕЖНЕВ: МУСТАҲКАМ ВА АДОЛАТЛИ ТИНЧЛИК УЧУН

КОПЕНГАГЕН, 23 апрель. (ТАСС). В. И. Ленин туғилган куннинг 112 йиллиги Данияда шонли воқеа билан нишонланди. Ана шу сана муносабати билан бу ерда демократик жамоатчилик вакилларининг, «Дания — СССР» жамияти аъзоларининг бўлиб ўтган тантанали йиғилишида КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси Л. И. Брежневнинг Копенгагендаги «Спутник» нашриёти биринчи марта данияликлар тилида босиб чиқарган «Эсдаликлар» китоби тақдим этилди.

Л. И. Брежнев даниялик китобхонларга қарата ана шу китоб учун махсус ёзилган сўз бошида шундай дейилади:

«Шу китоб билан танишув даниялик китобхонларнинг совет кишиларини, уларнинг орзу-умидлари ва муддаоларини яхшироқ тушуниб олишларига ёрдам беради деган умиддаман. Менинг ҳаётим — совет халқи ҳаётининг бир зарраси, дунёда биринчи социализм мамлакати тарихининг заррасидир.

Бу китоб Даниядаги китобхонларга асосий нарсани тушуниб олишида ёрдам беришини истардим: Совет давлати халқлар ўртасида тинчлик сиёсатини ўтказиб келаётган социал адолат давлати сифатида вужудга келиб, қарор топди. Бу принципларни 1917 йилда улуғ Октябрь социалистик революцияси эълон қилган эди. Совет халқи ана шу принципларни ҳимоя қилиб, иккинчи жаҳон урушининг даҳшатли йилларида ўз Ватанининг озодлиги ва мустақиллигини қаттиқ туриб сақлаб қолди ва инсониятни нацистлар асоратидан қутқарди.

Турли ижтимоий тузумдаги давлатлар билан тинч-тотув яшаш, халқлар ўртасида дўстлик ва яхши қўшничилик ҳамкорлиги йўли ташқи сиёсатимизга асос қилиб олинган. Совет Иттифоқи тинч бунёдкорлик меҳнати билан банддир, зотан унинг Ғарбда ҳам, Шарқда ҳам бирон бир давлат билан муҳолифлик қилишига ҳеч қандай асос йўқ.

Бу нарса Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXVI съезди ишлаб чиққан ва 80-йилларга мўлжалланган тинчлик программасида ҳам ўз ифодасини топди. Биз ядро ҳалокатининг олдини олиш, қуролланиш пойгасини тўхтатиш, кескинлик юмшатилишини сақлаб қолиш, барча халқлар учун тинчлик ва бехатарликка эришиш тарафдоримиз. Биз шунга астойдил ишонамизки, инсоният учун бундан бошқа йўл йўқ ва бўлиши ҳам мумкин эмас, биз ҳам ҳозирги ва келгуси авлодлар учун мустаҳкам ва адолатли тинчликни таъминлаш йўлида ҳамма ишни қилиб келдик ва бундан буён ҳам ҳамма ишни қилаверамиз.

Совет Иттифоқи билан Данияни қўшнилар деса бўлади. Халқларимиз ва мамлакатларимиз ўртасидаги яхши муносабатлар қадимий тарихга эга.

Коммунистик партиямиз ва Совет давлатимиз асосчиси В. И. Ленин данияликларнинг меҳмондўстлигидан бир вақтлар баҳраманд бўлганлигини ва Копенгагенда унинг номи билан боғлиқ жойлар борлигини биз миннатдорчилик билан эслаймиз. Россияда социалистик революция ғалаба қозонгандан кейин тез орада Даниянинг илғор жамоатчилиги ёш Совет давлати билан савдо-сотиқ ва маданий алоқаларни ўрнатиш ташаббускори бўлиб чиқди. СССР билан дўстлик жамияти дунёда биринчи марта Данияда тузилган ва Дания халқининг атоқли фарзанди Мартин Андерсен Нексе шу жамиятнинг асосчиси бўлган эди.

Совет—Дания алоқалари урушдан кейинги даврда халқаро муносабатлар ривожидаги мураккаб бурилишлар таъсиридан холи бўла олмади. Аммо ҳаёт шуни яққол кўрсатадики, халқларимизнинг манфаатлари объектив равишда тинчликни мустаҳкамлаш ва халқаро ҳамкорликни кенгайтириш сиёсати билан боғлангандир. Халқаро кескинликни юмшатиш йилларида Совет — Дания муносабатлари барча соҳаларда яхши ривожлантирилди.

Биз Шимолий Европа мамлакатлари халқларининг сулҳпарварлигини муносиб баҳолаймиз. Халқаро вазият кескинлашган бир шароитда бу ерда жамоатчиликнинг шу районни ядросиз зонага айлантириш йўлидаги ҳаракати кучайиб кетганлиги асло тасодифий эмас. Совет Иттифоқи мазкур ғоянинг амалга оширилишига ўз ҳиссасини қўшишга тайёрдир. Бу ғоянинг амалга оширилиши шимол мамлакатларини ядро можаросига жалб этиш хавфини анча камайтирган бўлур эди. Бундан ташқари, шундай қилинганида бу иш европаликларга қарши фойдаланиш учун мўлжалланган ядро қуролидан бутун Европани халос этиш йўлидаги куч-ғайратларга албатта кўмаклашган бўлур эди.

Яна бир марта таъкидламоқчиман: Биз Совет Иттифоқидагилар Дания билан барча соҳаларда — экономика, фан, маданият соҳаларида ўзаро манфаатли яхши алоқаларни ғоят кенг кўламда ривожлантириш тарафдоридирмиз. Биз халқлар бир-бирларини қанчалик яхшироқ билишса, улар бир-бирларини шунчалик яхшироқ тушунадиган бўладилар, деб ҳисоблаймиз. Уларнинг тинчлик ва дўстликда яшашлари шунчалик осон бўлади. Мазкур китобнинг таржимаси Данияда босиб чиқарилганлиги данияликларнинг совет кишилари ҳаёти ва ўй-фикрларини яхшироқ тушуниб олишларига бирон бир даражада ёрдам берган тақдирда муаллиф ниҳоятда мамнун бўлур эди.

Пировардида даниялик китобхонларга ва бутун Дания халқига бахт-саодат ҳамда омон-эсонлик тилайман».

Йиғилиш қатнашчиларига «Барҳаёт Ленин» номли янги совет ҳужжатли фильми кўрсатилди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ О. АЛИМОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРда ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ЭКОНОМИСТ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Партия, совет органларида кўп йил, самарали ишлаганлиги учун ҳамда туғилган кунига етмиш йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР мева-сабзавот хўжалиги министри ўртоқ Ориф Алимовга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган экономист» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси И. УСМОНХЎЖАЕВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Г. ҲАЙДАРОВА.

Тошкент шаҳри, 1982 йил, 24 апрель.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми совет органларида кўп йил, самарали ишлаганлиги учун ҳамда туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Госплани бўлимининг бошлиғи ўртоқ Владимир Васильевич **Чичковни** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

САЙЛОВ ОЛДИДАН

ЮКСАК ИШОНЧ

Республикада Совет ҳокимияти маҳаллий органлари депутатлигига номзодлар кўрсатиш давом этмоқда.

Наманган паррандачилик фабрикаси ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларининг умумий йиғилишида паррандабоқар Галина Яковлевна Олимбоева янги Нуробод сайлов округидан Наманган область Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатилди.

Самарқанддаги В. И. Ленин номли «Красный двигатель» заводининг универсал токари Геннадий Иванович Стрекозин халқ депутатлари Самарқанд область Совети депутатлигига номзод қилиб тавсия этилди.

Сурхондарё область, Денов районидаги «Ғалаба» колхозининг пахтачилик бригадаси бошлиғи Саломат Маматалиева ўз ҳамқишлоқлари томонидан Хайробод қишлоқ Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатилди. Шу қишлоқ Совети депутатлигига номзодлар орасида 24-мактаб ўқитувчиси, Улуғ Ватан уруши ветерани Сафар Қулматов, участка агрономи Абдурауф Турсунов, «Ғалаба» колхозининг чўпони Маматали Норқобиловлар бор.

Ўзбекистонда сайлов кампаниясининг муҳим босқичи халқ судлари судьялигига номзодлар кўрсатиш бошланди.

Собир Раҳимов район партия комитетининг аъзоси Ғайбулла Аббосович Аббосов Собир Раҳимов район халқ судига салкам ўн йилдан буён бошчилик қилмоқда. У ҳуқуқ бузиш ҳолларининг олдини олиш борасида катта иш қилмоқда, маҳалла аҳолиси ўртасида лекциялар ўқимоқда ва суҳбатлар ўтказмоқда. «Геологоразведка» заводи коллективи Ғ. А. Аббосовга юксак ишонч билдирди — у Собир Раҳимов район халқ суди судьялигига номзод қилиб тавсия этилди.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ БЕШИНЧИ СЕССИЯСИНИНГ ОЧИЛИШИ ТЎҒРИСИДА

Ўнинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг бешинчи сессияси 27 апрель куни соат 10 да Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг мажлислар залида очилади.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлари 26 апрель куни соат 10 дан 19 гача Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми биносида рўйхатга олинадилар.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ОҚСОҚОЛЛАР КЕНГАШИНИНГ МАЖЛИСИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Оқсоқоллар кенгашининг мажлиси 27 апрель куни соат 9.30 минутда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг мажлислар залида ўтказилади.

В. И. ЛЕНИНГА БАҒИШЛАНГАН ҲАФТАЛИК

БУЮК ЭСТЕТИК МЕРОС

В. И. Ленининг эстетик қарашлари, империализм даври маънавий тараққиёти мураккаб жараёнларининг шаклланиш йўллари ва юксалиш принциплари ҳақидаги таълимоти социалистик реализм санъати учун методологик асос бўлиб хизмат қилмоқда. Унинг эстетик қарашлари «Партия адабиёти ва партия ташкилоти», «Материализм ва эмпириокритицизм», «Фалсафа дафтарлари»да, Лев Толстойга бағишланган тадқиқотларида, пролетариат маданияти хусусидаги қатор тезис, доклад ва мақолаларида, адабиёт ва санъат намояндалари билан суҳбатларида айниқса яққол ифодаланган.

В. И. Ленининг марксистик эстетикага қўшган янгиликларидан бири унинг инъикос назариясидир. Унда санъатнинг ўзига хос томонлари, санъатнинг воқеликни акс эттириш ва билиш йўлидаги хусусиятлари материалистик тарзда исботлаб берилди. Идеалистик фалсафа ва буржуа эстетикасига қарама-қарши ўлароқ, санъат, моддий дунёга нисбатан иккиламчи эканлигини, санъатдаги реалистик услуб ва тематик ранг-барангликни, мазмун ва шакл эса реал ижтимоий воқелик билан боғлиқ эканлиги илмий тарзда тушунтириб берилди. Иккинчидан, инсон онги объектив оламни инъикос эттирибгина қолмай, балки уни яратиш хусусиятига эга эканлигини алоҳида таъкидлади.

В. И. Ленин адабиёт ва санъат, маданият масалаларига бағишланган барча мақола ва нутқларида бадиий жараён мураккаб эканлигини қайта-қайта таъкидлаб ўтади. **«Ҳеч шак-шубҳа йўқки,** — деган эди Владимир Ильич, — **адабиётни бундай бир андозага, бир қолипга солиб баравarlаш, унда озчиликни кўпчиликка бўйсундириш ҳаммадан қийин. Бу ишда шахсий ташаббусга, шахсий қобилиятга, фикр ва хаёлга, форма ва мазмунга майдонни кенг очиб бериш мутлақо лозимлиги ҳам бешак ва бешубҳадир».**

Совет ҳокимиятининг дастлабки кунлариданоқ янги даврнинг янги санъат масалалари, пролетариатнинг жаҳон маданияти хазинасига муносабати проблемаси келиб чиқди. Пролеткультчиларнинг айрим намояндалари маданий меросга нигилистик тарзда қарасалар, айрим назариётчилар миллий анъаналарга синфий нуқтаи назардан ёндашишни инкор қилардилар. В. И. Лениннинг марксистик эстетикага қўшган улкан янгилиги яна шунда намоён бўлдики, у маданий меросни танқидий ўзлаштириш, барча халқлар маданиятидаги прогрессив, революцион томонларни ривожлантириш зарур ва шарт эканлигини асослаб берди. Бу таълимот совет халқлари маданиятининг гуллаб-яшнашида асосий методологик қўлланма вазифасини бажарди.

В. И. Ленин ҳар бир миллатнинг тарихан ташкил топган «мавжуд маданиятининг энг яхши намуналарини, традицияларини, натижаларини марксизм дунёқараши ҳамда пролетариатнинг ўз диктатураси давридаги ҳаёти ва кураши шароитлари нуқтаи назаридан қараб ривожлантириш зарурлигини уқтирди. Шундай ҳам бўлди. Бунинг ёрқин мисоли тарзида бугунги ўзбек адабиёти ва санъати камолини кўрсатиш мумкин. В. И. Ленин таълимотидан илҳомланган, Коммунистик партия кўрсатмаларига асосланган ўзбек адабиёти ва санъати намояндалари Бутуниттифоқ бадиий маданияти хазинасига муносиб ҳисса бўлиб қўшиладиган асарлар яратмоқдалар.

Ўртоқ Л. И. Брежнев республикамизга Ленин ордени топширилиши муносабати билан сўзлаган нутқида ўзбек халқи маданияти тарихи ва келажакдаги тараққиёти ҳақида гапириб, бундай деди:

«Сизлар Ибн Сино, Навоий, Улуғбек номлари билан боғлиқ ёки Самарқанд, Бухоро, Хиванинг меъморчилик ёдгорликларида мужассамланган қадимий маданиятнинг ноёб анъаналарини ҳақли равишда эҳтиёт қилиб асраб, ардоқлаяпсизлар. Ўзбек халқининг кўп асрлик тарихида шонли саҳифалар озмунча эмас. Аммо, ўртоқлар, унинг ривожидаги олтин давр ўтмишда эмас, балки ҳозирги кунда ва келажакдадир».

Самарқанд, Бухоро, Хивадаги маданий ёдгорликларни тиклаш, миниатюра санъатини ўрганиш, шарқшунослик ва қўлёзмалар институтларининг ташкил этилиши, маданий меросни марксча-ленинча методология асосида таҳлил қилиш ва ҳоказо тадбирлар В. И. Лениннинг маданий мерос ҳақидаги гениал таълимотининг амалий натижасидир.

В. И. Лениннинг 1905 йилда ёзилган «Партия ташкилоти ва партия адабиёти» мақоласи марксистик эстетиканинг Ленин даври билан боғлиқ бўлган ва социалистик реализм санъатини назарий-эстетик принципларини белгилаб берган мақола бўлди. Унда улуғ доҳий адабиёт ва санъат умумпролетар фаолиятининг ажралмас қисми эканлигини ва пролетариат маданияти учун коммунистик партиявийлик ва халқчиллик асосий ғоявий-эстетик мезон бўлишини кўрсатиб берди.

В. И. Ленин ушбу мақолада ва бошқа асарларида санъаткорнинг ғоявий позицияси, дунёқараш масаласини ўртага ташлайди. Чунки «...ҳар бир тирик одам биронта синф томонини олмасдан қола олмайди. (бу синфлар ўртасидаги муносабатларни англагач), бу синфнинг муваффақиятига ҳурсанд, муваффақиятсизлигига хафа бўлмасдан иложи йўқ, бу синфга душман бўлганларга, қолоқ назарияларни ёйиб бу синфнинг ўтишига тўсқинлик қилувчи ҳоказо ва ҳоказоларга ғазаб ни тўкмасдан иложи йўқ».

Бинобарин, В. И. Ленин илғор ғоялар илғор синфнинг қарашлари ва курашлари инъикоси тарзида амал қилишини кўрсатди.

Партиявийлик принципининг кенг кўламлиги ва ҳаётбахшлиги шундаки, унда адабиёт ва санъат масаласи ижтимоий ҳаётнинг зарур соҳаси сифатида кўрилади. Адабиёт ва санъат ижтимоий ҳаётдан, идеологик курашдан четда турмаган, туриши ҳам мумкин эмас. Коммунистик партиявийлик асарнинг ғоявий йўналишини белгилайди. Асарнинг ғоявий йўналиши эса санъаткорнинг нечоғлик халқ ҳаётига, орзу-умидлари ва ижодий фаолиятига яқин туришига боғлиқ. Ўртоқ Л. И. Брежнев партия XXVI съездида айтганидек, **«Халқ манфаатлари билан яшаш, унинг қувончи ва қайғусига шерик бўлиш ҳаёт ҳақиқатини, инсонпарвар идеалларимизни қарор топтириш, коммунистик қурилишнинг актив қатнашчиси бўлиш — санъатнинг чинакам халқчиллиги, чинакам партиявийлиги мана шундан иборат».**

Ўзбек адабиёти ва санъатининг бугунги равнақи, унда янги тур ва жанрларнинг таркиб топиши ва ривожланиши, тематик ранг-баранглик ва стилистик жозибадорлик ленинча партиявийлик ва халқчилликка оғишмай амал қилишнинг натижасидир. Буржуа назариётчилари ва Ватан хоинлари Совет Иттифоқидаги халқларнинг, жумладан, ўзбек адабиёти ва санъатининг тараққиётини нотўғри талқин қилишга ҳаракат қилмоқдалар. Уларнинг фикрича, гўё ўзбек бадиий маданияти ўз миллий хусусиятларига эга эмас эмиш.

Ўртоқ Л. И. Брежнев Тошкентдаги тантанали мажлисда таъкидлаганидек, **«Ғанимларимизнинг туҳматига қарамай, социализм халқларни ўзига хос қиёфасидан, маданият хусусиятларидан, анъаналаридан маҳрум қилишга олиб бориш бир ёқда турсин, балки мана шу ўзига хосликни юксакликларга кўтараётганини ва уни бошқа кўпгина халқларнинг мулкига айлантираётганини турмуш яққол кўрсатиб турибди. Мана шундай янги равнақ топиш калити — асло миллий худбинликда, маҳдудликда эмас, ўтмишнинг турли-туман хурофотларида эмас, аксинча айни мана шу худбинлик, маҳдудлик ва хурофотларни бартараф этиш туфайли рассомлик, театр, кино ўзбек маданиятига томир ёйиб, чинакам гуллаб-яшнади».**

Республикамиз адабиёти ва санъатининг мана шундай «томир ёйиб, чинакам гуллаб-яшнаши» ленинча партиявийлик ва халқчиллик принципларига амал қилиш натижасида содир бўлди.

В. И. Ленин «Партия ташкилоти ва партия адабиёти» мақоласида адабиёт ва санъатнинг равнақини башорат қилган эди. **«Бу адабиёт,** — деган эди Владимир Ильич, — **эркин адабиёт бўлади, чунки унинг қаторига тобора янги кучларни тортувчи нарса манфаатпарастлик билан шуҳратпарастлик бўлмай, балки социализм ғояси ва меҳнаткашларга ҳайрихоҳлик бўлади. Бу адабиёт эркин адабиёт бўлади, чунки бу адабиёт айш-ишрат кўнглига урган хонимларга, тўқликка шўхлик қилиб, семизликни кўтара олмай қолган «ўн мингтача зодагонларга» хизмат қилмайди, балки, мамлакатнинг гули бўлган, мамлакат куч-қуввати ва истиқболининг эгаси бўлган миллионлаб ва ўн миллионлаб меҳнаткашларга хизмат қилади. Бу адабиёт бутун инсониятнинг революцион фикрининг энг сўнгги ижодини социалистик пролетариатнинг тажрибаси ва жонли иши билан бойитиб, унга ҳаёт бахш этадиган, ўтиш тажрибаси (ибтидоий хаёлий формадаги социализмни мукаммал ривожлантирган илмий социализм) билан ҳозирги замон тажрибаси (ишчи ўртоқларнинг ҳозирги курашлари)ни доим бир-бирига боғлайдиган адабиёт бўлади».**

В. И. Лениннинг орзуси амалга ошди. Совет Иттифоқи халқлари чинакам эркин, чинакам халқчил маданиятнинг ажойиб намуналарини яратдилар. В. И. Ленин назарий эстетик меросида кенг меҳнаткаш халқ оммасининг маънавий дунёсини бойитиш, уларни жаҳон маданияти, совет маданияти дурдоналаридан баҳраманд қилиш, СССРни саводхон мамлакатга айлантириш муҳим ўрин эгаллайди.

Халқни саводхон қилиш мамлакат олдида турган асосий вазифалардан бири эди. Ана шунда маданият намуналарини идрок этишни ҳам, яратишнинг ҳам имкониятлари ортган бўлур эди.

Ўзбек совет маданияти ана шу ленинча таълимот асосида шаклланди ва ривожланмоқда. Халқимиз жаҳон маданияти ва санъатидан баҳраманд бўлишдан ташқари юксак умумбашарий маданият намуналарини яратиш даражасигача ўсиб юксалди.

Ўзбек ёзувчилари асарларининг қатор чет мамлакатларда таржима қилиниши, рассомларимиз полотноларининг жаҳон кўргазмаларида намойиш этилиши, кинематографиячиларимиз и н г халқаро фестивалларда совринларга мушарраф бўлишлари, «Бой ила хизматчи»нинг Москва, София, Улан-Батор каби шаҳарларнинг томошабинларига манзур бўлиши ўзбек адабиёти ва санъати ленинча партиявийлик ва халқчиллик принциплари асосида камол топаётганини кўрсатади.

В. И. Лениннинг эстетик меросида монументал пропаганда ҳам алоҳида ўрин тутади. Унинг эксплуататор синф вакиллари образини ифодалаган монументал асарлар ўрнига ишчи-деҳқон сиймосини, революционерлар ва халқ қаҳрамонлари ҳайкалларини барпо этиш ҳақидаги таълимоти ва кўрсатмалари тўла амалга ошмоқда.

Республикамизда сўнгги йилларда, айниқса, 1966 йилги Тошкент зилзиласидан сўнг монументал — безак санъати анча илгарилаб кетди. Ўзбекистоннинг турли район ва қишлоқларида Улуғ Ватан уруши қурбонларига бағишланган ёдгорликлар, совет халқининг меҳнат қаҳрамонлигини ифодаловчи ансамбллар бунёд этилди.

Санъатимизда замонавий меъморчилик билан монументал санъат синтези тобора табиий тус олмоқда. Бунда халқ ўймакор усталарининг санъати замонавий биноларнинг ҳуснига ҳусн қўшмоқда. Ўзбекистон халқ рассоми Маҳмуд Усмонов ўз шогирдлари билан Ватанимизнинг турли шаҳарларида ажойиб ганч санъати намуналарини яратди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети халқни санъатга, санъатни халққа яқинлаштириш борасида жуда катта тадбирларни амалга оширмоқда. Республика Бадиий фонди қошида халқ усталари уюшмасининг ташкил топиши, монументал-ҳайкалтарошлик комбинатининг ишга туширилиши, қадимий миниатюра санъатимиз усулида сувенир буюмлари яратиш соҳасидаги ишлар бунинг ёрқин намунасидир.

В. И. Лениннинг бадиий талант эгаларига ғамхўрлик, уларнинг ғоявий-бадиий жиҳатдан шаклланиши ва ўсишига ҳар томонлама ёрдам бериш ҳақидаги кўрсатмалари партиямиз томонидан изчиллик билан бажарилмоқда. Талантни ноёб инсоний фазилат сифатида, халқ мулки, миллий бойлик тариқасида идрок этиш натижасида ёш талантларга эътибор ниҳоятда кучли. КПСС Марказий Комитетининг «Ёш ижодкорлар билан ишлаш тўғрисида»ги қароридан сўнг барча ижодий Союзлар қошида ёшларни бирлаштирувчи ва уларга раҳбарлик қилувчи уюшмалар ташкил этилди. Бу тадбирлар талантларга ленинча раҳбарлик, ленинча ғамхўрлик ифодасидир.

В. И. Лениннинг бой назарий-эстетик мероси давримизнинг қайноқ амалий бадиий жараёнида йўлчи юлдуз бўлиб, янгидан-янги зафарларга чорламоқда.

Э. УМАРОВ,
фалсафа фанлари кандидати.

ШАҲДАМ ОДИМЛАР

(Боши биринчи бетда).

Газ, миллиард кубометр	125	107
Кўмир, миллион тонна	186	100.1
Пўлат, миллион тонна	36.8	97
Қора металлар (тайёр) прокати, миллион тонна	25.8	97
Пўлат қувурлар, миллион тонна	4.4	99
Темир руда, миллион тонна	59.9	97
Минерал ўғит (озуқа моддаларининг 100 процентига ҳисобланган) миллион тонна	6.7	99.4
Ўсимликларни ҳимоя қилишнинг химиявий воситалари (шартли бирликларда) минг тонна	137	106
Олтингугурт кислотаси, миллион тонна	6.0	99.3
Синтетик смола ва пластмассалар, минг тонна	1034	102
Химиявий тола ва ип, минг тонна	317	103
Автотракторлар, миллион дона	15.7	103
Турбиналар, миллион киловатт	3.2	86
Ўзгарувчан ток электр двигателлари, миллион киловатт	13.1	96
Металл кирқиш станоклари, миллион сўмлик	518	106
Шу жумладан, рақамли программа асосида бошқариш станоклари, минг дона	2.6	111
Темирчилик пресс машиналари, миллион сўмлик	150	98
Программа асосида бошқариладиган автомат манипуляторлар (саноат роботлари), дона	1125	190
Автоматлаштириш приборлари, воситалари ва уларнинг запас қисмлари, миллиард сўмлик	1.2	105
Ҳисоблаш техникаси воситалари ва уларнинг запас қисмлари, миллиард сўмлик	0.7	108
Нефть аппаратлари, миллион сўмлик	52.8	94
Химия асбоб-ускуналари ва уларнинг запас қисмлари, миллион сўмлик	194	103
Енгил ва озиқ-овқат саноати учун технология асбоб-ускуналари ҳамда уларнинг запас қисмлари, миллион сўмлик	264	102
Магистрал тепловозлар, минг от кучи	965	96
Магистрал электровозлар, минг от кучи	967	103
Магистрал юк вагонлари, минг дона	15.2	92
Автомобиллар, минг дона	542	97
Тракторлар, миллион от кучи	12.2	101
Қишлоқ хўжалик машиналари, миллион сўмлик	789	105
Чорвачилик ва озуқа ишлаб чиқариш машиналари, миллион сўмлик	562	106
Комбайнлар, минг дона:		
Дон комбайнлари	26.7	106
Маккажўхори ўрувчи комбайнлар	0.4	144
Картошка комбайнлари	2.7	105
Лавлаги ингиштирувчи машиналар, минг дона	2.4	103
Пахта териш машиналари, минг дона	2.6	103
Экскаваторлар, минг дона	10.8	102
Иморатбоп ёғоч (колхозлар тайёрлаган ёғоч бу ҳисобга кирмайди), миллион тиғиз кубометр	99.9	99.9
Қоғоз, миллион тонна	1.3	95
Цемент, миллион тонна	28.5	91
Йиғма темир-бетон, миллион кубометр	29	96
Ҳамма турдаги газламалар, миллиард квадрат метр	2.8	99.6
Тикилган буюмлар, миллиард сўмлик	6.1	100.2
Ички ва устки трикотаж, миллион дона	409	98
Чарм пойабзал, миллион жуфт	189	98
Гўшт (давлат ресурслари хом ашёсидан) миллион тонна	2.1	98
Колбаса маҳсулотлари, минг тонна	775	99.6
Озиқ-овқат бўладиган балиқ маҳсулоти, шу жумладан балиқ консервалари, миллион сўмлик	1291	106
Мол ёғи (давлат ресурслари хом ашёсидан), минг тонна	171	95
Қаймоғи олинмаган сут маҳсулотлари сутга айлантириб ҳисобланганда (давлат ресурслари хом ашёсидан), миллион тонна	6.1	99
Маргарин маҳсулоти (давлат ресурслари хом ашёсидан), минг тонна	375	102
Ўсимлик ёғи (давлат ресурслари хом ашёсидан) минг тонна	688	100.8
Кондитер маҳсулотлари, минг тонна	1080	101
Консервалар, миллиард шартли банка	2.6	100
Соатлар, миллион дона	17.2	102
Чинни-фаянс ва майолика идишлар, миллион сўмлик	209	105
Навли идишлар (шиша ва биллур), миллион сўмлик	347	106
Радиоприёмник қурилмалари, миллион дона	2.1	99.7
Телевизорлар, миллион дона	2.0	102
Шу жумладан, рангли тасвирни қабул қилувчи телевизорлар	0.7	117
Ҳолодильниклар, миллион дона	1.5	97
Кир ювиш машиналари, минг дона	960	98
Мотоцикллар ва мотороллёрлар, минг дона	283	110
Мебель, миллиард сўмлик	1.6	104

Газ қазиб чиқариш, автопокришкалар, металл қирқиш станоклари, приборлар, автоматлаш воситалари ва ҳисоблаш техникаси, электровозлар, автомобиллар, қишлоқ хўжалик машиналарининг баъзи турлари, экскаваторлар, тикилган буюмлар, чинни-фаянс ва навли идишлар, соатлар, телевизорлар, мебель ва халқ истеъмол қиладиган бошқа бир қанча моллар ишлаб чиқариш плани ошириб бажарилди.

Программа асосида бошқариладиган металл қирқиш станоклари, саноат роботлари, техника, иқтисодий параметрлари бирмунча юқори бўлган машиналар ва асбоб-ускуналар ишлаб чиқариш илдам суръатлар билан кўпайиб борди.

Ишлаб турган корхоналар ва цехларни техника билан қайта қуроллантириш ҳамда реконструкция қилиш ишлари давом эттирилди. Квартал мобайнида саноат корхоналарида 1200 та механизациялаштирилган поток ва автомат линиялар ўрнатилди. 900 дан кўпроқ участка, цех ва ишлаб чиқаришлар комплекс механизациялаш ва автоматлаштиришга ўтказилди.

Саноат ишлаб чиқариши умумий ҳажмида юқори сифат категориясидаги маҳсулот улуши 15 процентни ташкил этди.

Хўжалик механизмини ва саноатни бошқаришни янада такомиллаштириш, хом ашё, ёқилғи-энергетика ресурслари ва бошқа хил ресурсларни тежаб-тергаш юзасидан ишлаб чиқилган тадбирларни амалга ошириш давом эттирилди.

Биринчи кварталда саноат мураккаб шароитларда ишлади. Айрим районларда шу йил сув тақчил бўлганлиги натижасида гидроэлектр станциялардан тўла қувват билан фойдаланилмади, бу эса электр энергияси билан таъминлашда қийинчиликларни вужудга келтирди. Қишлоқ хўжалиги хом ашёси тўлиқ етказиб берилмаганлиги енгил ва озиқ-овқат саноати тармоқларида салбий таъсир ўтказди.

Айрим тармоқларнинг ишлаб чиқариш бирлашмалари ва корхоналари маҳсулотнинг умумий ҳажми, меҳнат унумдорлигини ўстириш, таннархини пасайтириш, жамғармалар, фан-техника программалари топшириқлари юзасидан белгиланган планларни бажармадилар. Қора металлар тайёр прокати, минерал ўғит, иморатбоп ёғоч, цемент, йиғма темир-бетон, трикотаж буюмлар, мол ёғи, қаймоғи олинмаган сут маҳсулотлари ишлаб чиқариш плани бажарилмади. Нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноати. Кўмир. Электротехника саноати. Оғир ва транспорт машинасозлиги, химия ва нефть машинасозлиги министрликларининг ишлаб чиқариш бирлашмалари ҳамда корхоналари тузилган шартномаларга ва бажариш учун қабул қилинган нарядларга мувофиқ истеъмолчиларга маҳсулот етказиб беришни тўлиқ таъминламадилар. Темирйўл транспортида пассажирлар ва юк ташиш эҳтиёжлари қондирилмади.

Саноат ходимлари куч-ғайратларини мавжуд камчиликларни бартараф этишга, иш самарадорлиги ва сифатини оширишга, СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш юзасидан қабул қилинган социалистик мажбуриятларни муваффақиятли бажаришга сарфламоқдалар.

СССР Марказий статистика бошқармаси

Бухоро тўқимачилик комбинатининг филиали — Вобкент тўқувчилик фабрикаси комсомол-ёшлари шу кунларда Бутуниттифоқ комсомолининг XIX съезди шарафига астойдил меҳнат қилишяпти. Смена топшириғини ортиғи билан бажариш, сифатли маҳсулот тайёрлаш — ҳар бир ишчининг асосий вазифасига айланиб қолган. Яқингинада ишга туширилган бу фабрика қуввати тобора ошиб боряпти. Коллектив йиллик планни 26 декабргача бажариб, йил охиригача планга қўшимча равишда 30 минг метр газлама тайёрлашга аҳд қилди. Корхонада авж олиб кетган социалистик мусобақада ёш ишчилардан Майсара Ҳусаинова билан Раъно Ҳасановалар пешқадамлик қилишмоқда. Суратда: М. Ҳусаинова билан Р. Ҳасанова.

А. Мирзажонов фотоси.
(ЎзТАГ).

МУСОБАҚА КУНДАЛИГИ

ЯНГИ МАШИНА

Тошкент экскаватор заводи коллективи янги экскаваторларни кўплаб ишлаб чиқара бошлади. Бу экскаваторни яратишда Нокоратупроқ ўлкани ўзлаштирувчилар, Сибирь ирригаторлари, Қозоғистон ва Камчатка меҳнаткашлари қатнашдилар. Буларнинг таклифлари билан конструкторлар янги моделдаги машинани яратишга муваффақ бўлдилар. Янги экскаватор ўзининг афзалликлари билан илгариларигидан ажралиб туради.

Энди бу машина botқоқликларда ҳам бемалол ишлайверади. Механизаторнинг меҳнат шароити ҳам яхшиланган. Машинанинг кабинаси кенг ва қулай. Машина ичидаги микроиқлим ҳам яхшиланган. Қиш фаслида механизатор иссиқлик берадиган кнопкани босади, ёз пайтида эса кондиционердан фойдаланади.

Бундай экскаваторларнинг дастлабкилари Ёқутистон ва Камчаткага жўнатилди. Тошкентлик машинасозлар бундай экскаватордан шу йилнинг ўзида мингтадан ортиқ тайёрлайдилар.

ГРАФИКДАН ЎЗИБ

Чирчиқ машинасозлари Тошкент тўқимачилик комбинатининг филиалларига трансформатор подстанциялари жўнатишни тугатдилар. Улар бу ишни муддатидан анча илгари бажаришди. Чирчиқ трансформатор заводи коллективи Фарғона, Наманган, Қўқон тўқимачилик комбинатлари буюртмаларини ҳам графикдан ўзиб бажармоқда.

Тўқимачиларнинг буюртмаларини муваффақиятли бажаришда С. Муродасилов, К. Павлов, А. Микуловица бошлиқ йиғувчилар бригадалари, А. Ахтемова бошлиқ монтажчилар бригадаси катта ҳисса қўшди. Бу коллективларнинг ҳаммаси ишлаб чиқариш унумдорлиги резервларини топиб, уларни ишлаб чиқаришга жорий этиш борасида катта ишлар қилишди. Материал, ишчи вақти тежаляпти. Электр ускуналарнинг муддатидан илгари етказиб берилиши тўқимачиларга янги корхоналарда қувватларни тезкорлик билан ўзлаштириш имконини берди. Чирчиқлик машинасозлар шу кунларда 1 Май шарафига социалистик мусобақага қўшилиб, астойдил меҳнат қилишяпти.

СИҒИШМАСЛИК ТЎСИҒИДАГИ РАХНА

Тадқиқотчи билан ёнма-ён

Мўъжазгина шаҳарда яшовчи М. деган аёл шамоллаб, ётиб қолди. Касалнинг аҳволи ёмонлашди. Тошкентдаги буйрак марказида сурункали буйрак етишмовчилиги оғирлашгани қайд қилинди. Одатдаги муолажа тадбирлари фойда бермади. Бошқа буйрак ўтказиш масаласи кўндаланг бўлди.

Бемор М. уч ой мобайнида ўзига мос келадиган донорни кутиб ётди. Шу орада унга қирқ мартадан кўпроқ «сунъий буйрак»ни улашди. Кунларнинг бирида 29 ёшли киши автомобиль фалокатида ҳалок бўлди. Унинг буйраги зарарланмаганди, шу боисдан буйракнинг биттасини касал аёлга ўтказишга қарор қилишди.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги, илмий марказ раҳбари У. О. Орипов ҳамда медицина фанлари доктори, профессор Н. П. Пак операция қилишди. Улар бу соҳада бой тажрибали бўлиб, шу боисдан кўчириб ўтказилган буйрак операция столидаёқ ишга тушиб кетди.

Шундан буён тўрт йил ўтди. М. ўзини яхши ҳис этмоқда, баҳолиқудрат меҳнат қилмоқда.

Инсон органлари ва тўқималарини кўчириб ўтказиш — медикларнинг азалий орзуси. Хирургия техникаси етарли даражада такомиллашган XX асрда бу орзуни амалга оширишга интилиб кўришди. Чунончи, 1933 йили машҳур хирург Ю. Ю. Вороной жаҳонда биринчи марта оғир буйрак етишмовчилигидан ўлим чангалида ётган аёлга мурданинг буйрагини кўчириб ўтказди. Аммо кўчириб ўтказилган орган атиги икки кун яшади. Шундан кейин ўтган ўн беш йил мобайнида бошқа хирурглар худди шундай операциялар ўтказиб, фожиали ўлим муҳлатини атиги икки ҳафта орқага суришга муваффақ бўлишди. Қудратли тўсиқ — биологик тўсиқ кўчириб ўтказиш йўлига ғов солиб турарди.

Олимлар бегона орган ва тўқималарнинг пайванд бўлиб кетмаслиги сабаби иммунитетда эканлигини аниқлашди. Иммунитет бизни юқумли касалликлар ҳуружидан қутқаради, аммо, афсуски, айни пайтда аъзоларни кўчириб ўтказганда битиб кетишига тўсқинлик қилади.

Хўш, бу биологик тўсиқни қандай қилиб бартараф этишга эришилмоқда?

Бунинг икки йўли бор. Биринчиси — иммунитетни йўқотиш, иккинчиси эса — энг мувофиқ донорни танлаш. Одатда (М. билан юз берган ҳодисада бўлганидек), иккала йўлдан ҳам фойдаланилмоқда.

Бир вақтлар организмга нур юбориш йўли билан иммунитетни кучсизлантиришарди. Аммо кейинчалик унча мураккаб бўлмаган, айни пайтда махсус аппаратурани қўллашга эҳтиёжи йўқ метод ҳам борлиги аниқланди. Уларни ишлаб чиқиш ишчиларга қарши препарат — цитостатиклар яратиш билан боғлиқ экан. Уни кенг қўлланиш шуни кўрсатдики, цитостатиклар кучли таъсирга эга бўлиб, маълум даражада иммунитетни пасайтиради. Олимлар мана шу препаратлар асосида организмнинг қаршилигига кучли таъсир кўрсатадиган дори-дармон ишлаб чиқишди. Уни иммунодепрессант ёки иммуносупрессор, деб аташди.

Ҳозир бу препаратлар кўп, аммо яқин вақтларгача улардан фақат биттаси — имуран ишлатиб келинарди. Бу дорини чет элда тавсия этишганди. Ундан буйрак ва юракни кўчириб ўтказишда фойдаланилади. Бу органларни кўчириб ўтказгандан кейин бемор янги аъзолари бегонасирамасин учун муттасил имуранни истеъмол қилиши лозим эди.

Бироқ бошқа врачлар каби Ў. О. Орипов ҳам имуранни қўлланаркан, буйракнинг ҳасталаниши ва қоннинг ҳосил бўлиши бузилаётгани ҳолларига эътиборини қаратди. Шунга кўра, сиғишмаслик тўсиғини бартараф қилиш учун янги восита излади. Академикнинг таклифи билан СССР Фан ва техника давлат комитети Тошкентда киши аъзолари ва тўқималарини кўчириб ўтказганда тўқималар сиғишмаслигини бартараф этиш юзасидан проблематик лаборатория ташкил этиш ҳақида қарор қабул қилди.

Ушбу лаборатория ходимлари икки йўналишда иш олиб боришди. Лаборатория мудири, медицина фанлари кандидати К. Г. Ўрозметов бошлиқ бир гуруҳ олимлар антилимфоцитар глобулин деган янги дори олишга аҳд қилишди. Бу дори лимфоцитларга бевосита таъсир ўтказиш йўли билан иммунитетни пасайтиради. Медицина фанлари кандидати М. Д. Ўрозметова бошлиқ иккинчи гуруҳ олимлар эса янги иммуносупрессорлар излашди. Ўктам Орипович раҳбарлигида иш олиб борган ҳар икки йўналишдаги изланишлар муваффақиятли тугалланди.

Антилимфоцитар глобулин ҳамма ерда отнинг зардобидан тайёрланади. Аммо одамларни кўпинча эмлаганларида эмлаш материали сифатида отдан олинган зардобни ишлатишади. Натижада организмнинг бундай дориларга бўлган таъсирчанлиги ошиб, антилимфоцитар глобулин эмланганида турли асоратлар юз бериши мумкин.

Ўрозметов бу тугунни биргина зарба билан кесиб ташлаб, отнинг зардобидан эмас, балки эшакнинг зардобидан глобулин олишга аҳд қилди. Бу усул яна шунинг учун ҳам қизиқарли эдики, эшак одатда отлар чалинадиган баъзи юқумли касаллик билан оғримайди.

Мақсадга эришиш йўлида озмунча қийинчиликлар бўлмади. Аммо уларнинг ҳаммаси орқада қолиб кетди: Тошкент вакцина ва зардоб институти ҳозироқ эшак зардобидан антилимфоцитар глобулин тайёрлаш технологиясини ўзлаштириб олди. Бу препарат жаҳон практикасида биринчи марта Совет Иттифоқида буйракни кўчириб ўтказишда фойдаланилмоқда.

М. Д. Ўрозметова ўзининг диққат-эътиборини маҳаллий хом ашё — пахта целлюлозасидан иммуносупрессор тайёрлашга қаратди. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг биоорганик химия институти ходимлари билан ҳамкорликда ўттиздан зиёд препарат синтез қилиб чиқилди.

Аммо улардан фақат биттаси — батриден ҳайвонлар устида олиб борилган тадқиқотларда ҳам, клиникада олиб борилган тадқиқотларда ҳам қўйилган вазифага жавоб берди. Батридендан фойдаланилганда лейкоцитлар миқдорининг камайиши имуранни қўлланганлигидан кучсизроқ бўлиб чиқди. Ҳолбуки, худди мана шундай организмнинг юқумли касалликларга қаршилик кўрсатиши кескин пасайиши кўзга ташланди. Тошкентдаги буйрак маркази врачлари назоратидаги 160 беморнинг биронтаси ҳам батриден ишлатилганида токсик гепатитга мубтало бўлмади. Кўпинча цитостатик билан даволанилганда шундай асорат юз берарди. Бугина эмас. Имураннинг батриден билан алмаштирилиши препаратнинг терапевтик миқдорини сақлаган ҳолда гепатитга қарши муваффақиятли кураш олиб бориш имконини беради.

Ватанимизда илк бор яратилган иммуносупрессорни клиникада қўлланилишига рухсат берилганидан сўнг ундан преднезолон билан биргаликда фойдаланиш схемаси ишлаб чиқилди. Бемор М. худди шу схема бўйича муолажа олмоқда. Ҳозирги вақтда батридендан Тошкентдагина эмас, балки Москвада, бошқа шаҳарларда ҳам фойдаланилмоқда. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар экспертларининг кенгаши янги иммуносупрессорнинг афзалликларини ҳисобга олиб, батриденни ЎИЕК аъзолари бўлган мамлакатларда янада ўрганиш мақсадга мувофиқ деган қарор қабул қилинди.

Бир-бирига қовушолмайдиган тўқима деворларига урилган рахна муттасил кенгайиб боришига шак-шубҳа йўқ. Тошкентда ҳамда бошқа илмий марказларда олиб борилаётган тадқиқотлар мана шу мақсадга қаратилгандир.

В. МИХАЙЛОВ,
медицина фанлари доктори, Тошкент медицина институтининг профессори.

(«Правда», 24 апрель).

ПИЛЛАКОРЛАРНИНГ МУҲИМ ВАЗИФАЛАРИ

Республикамиз пиллакорлари ўн биринчи беш йилликнинг биринчи йилини рекорд ҳосил етиштириш ва тайёрлаш билан якунладилар. 1981 йилда қарийб 32 минг тонна пилла тайёрланди. Ҳар қути қурт уруғидан 76 килограммдан «кумуш тола» олинди.

Бу йил пиллакорлар юксак социалистик мажбурият қабул қилишган. Уни муваффақиятли бажариш учун колхоз ва совхозлар мавсумга тайёргарлик ишларини ўз вақтида амалга оширдилар, ипак қурти уруғининг ҳаммаси инкубаторийларга қўйилди. Мана бир ҳафтаки, республиканинг жанубий районларида ипак пилла қурти боқилмоқда. Ўзбекистоннинг ўрта зонасида эса қурт уруғини очириш ниҳоясига етказилмоқда.

Ҳаво ҳароратининг юқори бўлиши сабабли тутларда ён шохларининг жадал ўсиши ва барглар сонининг кўпайиши содир бўляпти. Аммо баргларнинг йириклашуви суст амалга ошмоқда.

Кўп йиллик тадқиқотларда шу нарса аниқланганки, барглардаги сувнинг етишмаслиги пилланинг ўртача оғирлиги ва ундаги ипак миқдорининг камайишига олиб келади. Масалан, барглардаги сувнинг 4—5 процент камайиши пилла ҳосилини 10—12 процент пасайтириб юборади. Суғорилмаган тутзорлардан олинган барглар тезда сўлиб қолади ва ўзининг озуқа хусусиятларини йўқотади. Шунинг учун биринчи навбатда тут дарахтлари озиқланадиган тупроқ қатламини нам запаси билан тўлдириш, уни сақлаб қолиш чораларини кўриш даркор.

Тутзорларни қондириб суғориш қишлоқ меҳнаткашларининг шу кунлардаги кечиктириб бўлмайдиган вазифасидир.

Бу йилги иқлим шароитларини ҳисобга олиб, ҳар гектар ерни 550—600 куб метр сув билан суғориш тавсия этилади. Тутзорларни минерал ўғитлар билан озиқлантиришга алоҳида эътибор бериш керак. Ҳар гектар плантацияга 360—400 килограмм азотли ва 400—450 килограмм фосфорли ўғит солиш лозим. Йўл ёқасидаги тутларга ёшига қараб 1—3 килограммдан азотли ва шунчадан фосфорли ўғитлар бериш даркор.

Тупроқдаги намни сақлаш мақсадида плантациялардаги тутларнинг қатор ораларига ишлов беришни, дарахтларнинг тагини юмшатиш ва бегона ўтлардан тозалаш зарур. Шунга эришиш кераки, биронта ҳам тут дарахти, бирон гектар ҳам плантация парваришсиз қолмасин.

Имконият мавжуд бўлган хўжаликларда йўл ёқаларида ўсувчи тут дарахтларини механизмлар билан ёмғирлатиш тавсия этилади.

Бу йилги шароитда тут барги тайёрлаш ва ундан фойдаланишга алоҳида эътибор бериш лозим. • Баргни эрта тонгда ёки кечқурун тайёрлаш зарур. Баргларни салқин биноларда полиэтилен плёнкаси ёки хўл мато ёпилган ҳолда сақлаш лозим. Ипак қурти бир ва икки ёшида майдаланган барглар билан озиқлантирилади. Одатда бу даврда гўшамалар алмаштирилмайди. Чунки айрим кичик қуртлар нушхўрд билан чиқиб кетиши мумкин.

Ипак қурти уч ёшга киргандан бошлаб хлорелла суспензиясидан тайёрланган «барака» ва бошқа препаратлар билан баргларнинг тўйимлилигини ошириш мумкин. Баргларни ана шу биостимуляторлар билан хўллаш, уларни оқсил, витамин билан бойитибгина колмай, нам сақлаш қобилиятини ҳам оширади.

Ипак қурти ёшига қараб оз-оздан, суткасига 3—12 марта озиқлантирилиши лозим. Бу йилги шароитда ипак қуртини тунда озиқлантириш катта аҳамиятга эга. Шундай қилинганда ипак қуртининг ўсиш ва ривожланиши жадаллашади.

Маълумки, ипак қурти ўзининг ҳароратига эга эмас. Шунинг учун унинг ривожланиши батамом ташқи муҳитга боғлиқ. Айрим пиллакорлар қуртлар ёш бўлган пайтда ҳароратни 28—29 даражагача етказадилар. Бу асло мумкин эмас. Чунки бундай шароитда қуртлар интенсив нафас оладилар, кўп энергия сарфлайдилар. Шу билан бирга сарфланган энергияни қоплаш имконига эга бўлмайдилар. Чунки улар бу ёшда кўп озиқлана олмайдилар. Бундан ташқари, юқори ҳароратда берилган озуқа тезда сўлиб қолади ва ўзининг хусусиятларини йўқотади. Натижада кичик ёшдаги қуртларнинг яшовчанлиги камаяди, улар беш ёшида ҳам нимжон бўлиб қолади.

Ипак қуртини шу тарзда боқиш ҳосилдорликни 25—30 процентга, маҳсулот сифатини 10—12 процентга пасайтириб юборади. Олимларнинг кўп йиллик тадқиқотлари, миришкор пиллакорлар, айниқса Андижон области пиллакорларининг илғор иш тажрибаси шуни кўрсатмоқдаки, кичик ёшдаги қуртларни боқиш учун энг оптимал ҳарорат 25—26 даражадан юқори бўлмаслиги лозим. Катта ёшда эса ҳарорат 25 даражани, нисбий намлик 65—70 процентни ташкил этиши зарур. Бундай режимга қатъий риоя қилиш ипак қуртининг нормал ривожланишига ва мўл ҳосил олинишига имкон беради.

Ипак қуртининг озиқланадиган майдонча билан таъминланишига алоҳида эътибор бериш керак. Шу нарса аниқланганки, ипак қурти учун жой қанчалик кенг бўлса, улар озуқани шунчалик кўпроқ ейди. Уларнинг нафас олиши яхшиланади, касалликларга чалинмайди, ўз навбатида эса яхши ривожланади. Ана шундай шароит яратиш учун бир қути қурт уруғи биринчи ёшда 2 квадрат метр жойда, иккинчи ёшида эса 7—10, учинчи ёшида 15—20, тўртинчи ёшида 25—30, бешинчи ёшида 70—75 квадрат метр жойда боқилиши лозим. Бундан ташқари, қурт боқиладиган бино яхши шамоллайдиган бўлиши даркор. Шу боисдан ҳозирги кунларда ипак қуртининг нормал ривожланиши учун юқорида айтиб ўтилган шароитларни муҳайё этиш колхозлар ва совхозларнинг раҳбарлари, мутахассислар ва барча пиллакорларнинг кечиктириб бўлмайдиган вазифасидир.

Тажриба шуни кўрсатмоқдаки, ипак қурти пилла ўрашга кириши билан озиқлантиришни тўхтатиб қўйиш ҳосил сифати ва миқдорини пасайтиришга олиб келади. Бу ҳол айрим хўжаликларда рўй бериб туради. Шу боисдан қуртлар пилла ўрашга кирган даврда бинони тез-тез шамоллатиб туриш лозим. Агротехника қоидаларига, шунингдек, юқоридаги тавсияларга қатъий риоя қилиш пилладан мўл ва сифатли ҳосил олишга самарали таъсир кўрсатиши шубҳасиздир.

У. НОСИРИЛЛАЕВ,
Ўрта Осиё ипакчилик илмий-тадқиқот институти директори, қишлоқ хўжалик фанлари доктори, СССР Давлат мукофоти лауреати.

Б. ШАРИПОВ,
Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги Ипакчилик бош бошқармаси бошлиғининг ўринбосари, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган агроном.

Ю. МИРАЛИМОВ,
қишлоқ хўжалик фанлари кандидати, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган агроном.

МЕҲНАТ ЗАВҚИ

Шу кунларда қаерга борманг, ҳамма жойда завқли меҳнат суронини кўрасиз. Кеча-кундуз бетўхтов ишлаётган тракторларнинг наъраси ҳар тонг одамларни қувончли меҳнатга чорлайди.

Қўшкўпир районидаги Жданов номли колхоз далаларида ҳам чигит экиш ишлари айни авжида. Колхоз пахтакорлари 45 центнерлик марра учун астойдил курашяптилар. Чигит тушган ҳар бир майдон эса ардоқда. Заршунослар минерал ва маҳаллий ўғитларнинг нормада бўлишига ҳам катта эътибор беришмоқда. Гербицидлар билан яхшилаб ишлов берилган уруғлик чигит аниқ уялаб экилишига эришиляпти.

— Ҳар гектар ерга 35—40 килограммдан «Тошкент», «175-Ф» навлари экиляпти, — дейди колхоз раиси Комилжон Худойберганов, — «Амирқум» массивидан янги ўзлаштирилган 25 гектар ерга чигит экилган эди. Қадалган уруғлар бехато униб, яшил пайкаллар ҳосил қилди. Бу эса алмашлаб экишни 85 процентга етказиш имконини берди.

Экиш ишларида Машариф Исмоилов, Қаландар Худойберганов, Қўзибой Эшмуродов бошлиқ бригадалар пешқадамлик қилишяпти. Г. Матёқубова, Р. Отажонова, Г. Худойберганова, Ш. Тожибоева, Ҳ. Раҳмоновалар кунлик нормаларини ошириб уддаламоқдалар.

Хўжаликда олтита комплекс механизациялашган техника отряди ташкил қилинган. Д. Худойберганов, Р. Матюсупов бошлиқ группалар машина, тракторлар, ишчи кучи ва вақтдан унумли фойдаланиб, суръатга суръат қўшяптилар. Механизаторлардан Я. Сафоқов, О. Матмуродов, Р. Ҳолматовлар ер тайёрлаш ишларида, Б. Рўзимов, Ж. Рўзметов, Ш. Матёқубов, И. Рўзимовлар эса чигит экишда юқори кўрсаткичларга эришяптилар.

Техника отрядларида мавсумий партия ва комсомол группаларининг тузилганлиги иш суръатининг ошиши ва сифатининг яхшиланишига сабаб бўляпти. Партия группалари ишнинг бориши, ютуқ ва камчиликлар тўғрисида партия ташкилотини хабардор қилиб боришяпти. Натижада камчиликлар оператив равишда ҳал этилаётир. Чигит экиш кампаниясини зўр уюшқоқлик билан ўтказаётган колхоз пахтакорлари бу муҳим тадбирни 25 апрелда якунлашга қарор қилишган.

М. АВЕЗОВ.

БУГУН — УМУМЖАҲОН БИРОДАРЛАШГАН ШАҲАРЛАР КУНИ

ДЎСТЛИК РАМЗИ

БИЗНИНГ СУҲБАТ

Бугун Умумжаҳон биродарлашган шаҳарлар федерацияси ташкил этилганлигига 25 йил тўлди. 60 мамлакатдан 3 мингдан ортиқ шаҳарни бирлаштирган бу халқаро ташкилотнинг мақсади ва фаолияти тинчлик, демократия, социал тараққиёт манфаатларига хизмат қилмоқда. Республикамиз пойтахти Тошкент Умумжаҳон биродарлашган шаҳарлар федерациясининг актив аъзоларидандир. Биродарлашган шаҳарлар куни муносабати билан Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари Х. Ё. Ёқубжонова «Совет Ўзбекистони» мухбирига қуйидагиларни айтди.

Жаҳондаги прогрессив жамоатчилик Умумжаҳон биродарлашган шаҳарлар кунини шаҳарлар ва улар аҳолисининг дўстлиги ва ҳамкорлиги рамзи сифатида ҳар йили тантанали нишонламоқдалар. 1957 йилда француз ва италян қаршилик кўрсатиш группаси иштирокчилари ташаббуси билан ташкил этилган Умумжаҳон биродарлашган шаҳарлар федерацияси дастлабки кунлардан шаҳарлар тараққиёти, улар аҳолисининг турмуш шароитини яхшилаш масалалари билан шуғуллана бошлади. Совет шаҳарлари федерация ишида 1957 йилдан буён қатнашмоқдалар. Ҳозирги кунда мамлакатимиздаги барча Иттифоқдош республикалардан 140 шаҳар меҳнаткашлари жаҳондаги 290 шаҳар билан дўстлик алоқалари ўрнатган. Бу алоқаларнинг асосий мақсади — чет эл шаҳарлари меҳнаткашларини СССРда коммунизм қурилишининг тарихий тажрибаси, совет воқелиги, шаҳар ижрокомларининг амалий фаолияти билан, шаҳар меҳнаткашларининг ҳаёти билан яқиндан таништиришдир.

Умумжаҳон биродарлашган шаҳарлар федерацияси 25 йил давомида турли мамлакатларнинг шаҳарлари билан дўстона алоқалар ўрнатиш ва ҳамкорликни тараққий эттириш борасида кўпгина ишларни амалга оширди. Федерация ўз фаолиятини тинчлик учун курашнинг замонавий масалалари билан боғлаб олиб бормоқда. Империализмга, колониализмга, ирқчиликнинг ҳар қандай кўринишларига қарши курашмоқда. Ўтган йил ноябрь ойида Касобланка шаҳрида бўлиб ўтган X Умумжаҳон биродарлашган шаҳарлар конгресси 1982 йил 25 апрель кунини шаҳарлар жамоатчилиги ва аҳолисининг оммавий намойишига айлантириш тўғрисида чақириқ билан мурожаат қилди.

Тошкент шаҳри меҳнаткашлари мамлакатимиздаги барча халқлар қаторида Биродарлашган шаҳарлар кунини СССР ташкил этилган куннинг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун умумхалқ мусобақаси авж олган, сиёсий ва меҳнат активликлари ниҳоятда юксалган бир вазиятда кутиб олмоқдалар. Бу шонли санани Совет Иттифоқининг дўстлари, чет эл жамоатчилиги, бошқа мамлакатлар халқлари ҳам кенг нишонлайдилар. Чет элда ана шу юбилейни муносиб нишонлашга чет эл мамлакатлар шаҳарлари билан дўстона алоқа ўрнатган совет шаҳарлари ҳам муносиб ҳисса қўшадилар.

Дўстлик ва қардошлик тимсоли, СССР халқлари дўстлигининг рамзи бўлган Тошкент шаҳри Совет Иттифоқининг халқаро алоқаларининг тараққиётига муносиб ҳисса қўшмоқда. Унинг чет эл мамлакатлари билан маданий ва иқтисодий алоқалари тобора ривожланяпти. Халқаро миқёсдаги обрў-эътибори йилдан йилга ошмоқда. Ҳозирги кунда Тошкент Осиё, Африка, Европа ва Американинг еттита шаҳри билан дўстлик алоқалари ўрнатган.

Ўтган йили Тошкент шаҳар Совети биродарлашган шаҳарлар билан алоқани янада ривожлантириш мақсадида шаҳар Совети ижрокоми раиси ўртоқ В. А. Козимов бошчилигидаги делегацияни Марокашга юборди. Делегация аъзолари Марокашдаги қатор саноат корхоналарида, университет шаҳарчасида, шаҳар госпиталида бўлдилар. Марокаш, Работ ва Касобланкадаги тарихий ёдгорликлар билан танишдилар. Марокаш шаҳар муниципалитети биносида «Бугунги Тошкент», «Ўзбекистон ССР», «СССРда ислом ёдгорликлари», «Олимпиада—80», «Ўзбек рассомлари гравюралари» фотокўргазмаси ташкил этилди.

Тошкент шаҳар Совети ижрокоми таклифига мувофиқ ўтган йили июнь ойида Тошкент билан биродарлашган шаҳар Триполидан келган расмий делегация Москва, Тошкент ва Самарқандда бўлди. Делегация аъзолари бу шаҳарлардаги диққатга сазовор ерларни бориб кўрдилар, саноат корхоналари, болалар муассасалари иши билан танишдилар.

Ноябрь ойида Касобланкада бўлиб ўтган Умумжаҳон биродарлашган шаҳарлар федерациясининг X Конгресси ишида Совет Иттифоқидаги биродарлашган шаҳарлар, шу жумладан, Тошкент шаҳар Совети ижрокоми делегацияси ҳам иштирок этди. Конгресс давом этаётган кунларда совет ва чет эл шаҳарлари алоқалари тараққиётини кўрсатувчи фотокўргазмалар ташкил этилди. Тошкент шаҳар Совети ижрокоми ташкил этган кўргазмаларда Тошкентнинг биродарлашган шаҳарлари Марокаш, Тунис, Триполи, Сиэтл билан дўстона алоқалари ҳақида ҳикоя қилинди.

Ўтган йил кузда Тошкентда «Тунис ҳафталиги» муваффақиятли ўтди. Шунингдек Тошкент делегацияси Югославиянинг Скопле шаҳрида «Олтин булбулча» болалар қўшиғи халқаро фестивалида қатнашди. Тошкентлик болаларнинг чиқишлари шаҳар аҳолисида яхши таассурот қолдирди. Тошкент делегациясига биринчи мукофот ҳамда миннатдорчилик ёрлиғи топширилди.

Американинг Сиэтл шаҳрида шу йил февраль ойида «Тошкент кунлари»нинг ўтказилиши биродарлашган шаҳарлар муносабатларининг тараққиёти тарихида ажойиб воқеа бўлиб Америка жамоатчилигида зўр қизиқиш уйғотди.

Шу кунларда шаҳар Совети ижроия комитети биродарлашган шаҳар — Марокашдан делегацияни кутиб олишга ҳозирлик кўрмоқда. Тошкентда Марокаш шаҳри ҳафталиги ўтказилади. Бу ҳафталик дўст шаҳарлар халқлари бир-бирини яқиндан тушунишларига, жаҳонда тинчлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлашга хизмат қилади деган умиддамиз.

ПЛАНЕТАНИНГ БИР КУНИ

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

⊙ ҚУРИЛИШ ИШЛАРИНИНГ САМАРАДОРЛИГИ УЧУН

БУДАПЕШТ. Қурилиш ишларининг самарадорлигини қандай қилиб ошириш, қурилишларни бинокорлик материаллари билан таъминлашни яхшилаш, транспортнинг узлуксиз ишлашини ташкил этиш масалалари қурилиш соҳасида Венгрия мутахассисларининг кўпдан бери диққат-эътиборини ўзига жалб этиб келмоқда. Комплекс бирлашмаларни тузиш ана шу проблемаларни муваффақиятли ҳал этиш масалаларидан биридир. Бу бирлашмалар составига қурилиш бошқармалари, бинокорлик материаллари ишлаб чиқарадиган корхоналар, транспорт агентликлари киради. Ўтган беш йил мобайнидагина Венгрияда ўз ишини аниқ-пухта келишиб оладиган 40 тадан кўпроқ ана шундай бирлашма ташкил қилинди. Мутахассисларнинг фикрича, бундай бирлашмаларнинг ташкил этилиши иш самарадорлигини оширишга ёрдам бермоқда.

Чунончи, Тольна областида йирик саноат объектларини барпо этишда бир қурилиш бирлашмасига кирадиган Пешт областидаги қурилиш ва лойиҳа ташкилотлари тез-тез ёрдам берадилар. Бунинг натижасида бултур областда иш самарадорлиги 20 процент ошди ва режалаштирилган ҳамма иншоотлар фойдаланиш учун муддатидан илгари топширилди.

⊙ ЎЗАРО ҲАМКОРЛИК

ГАВАНА. «Дўстлик». Куба Фанлар академияси тропик деҳқончилик фундаментал тадқиқотлари институтининг экспериментал участкаси ана шундай деб аталади. Бу ерда 1974 йилдан буён Совет ва Куба селекциячи олимлари ишламоқда.

Ишлар икки асосий мақсадни кўзлаб: қишлоқ хўжалиги соҳасида илмий тадқиқотлар ўтказиш ва турли қишлоқ хўжалик экинларининг янги, сермаҳсул ва касалликларга чидамли бўлган навларини етиштириш мақсадларини кўзлаб олиб борилмоқда.

«Дўстлик» участкасидаги ишлар — Куба — Совет ҳамкорлигининг самарали ва ўзаро манфаатли ҳамкорлик эканлигини кўрсатувчи мисоллардан биридир. (ТАСС).

ЭРОН — ИРОҚ ФРОНТИДА

ТЕҲРОН, 23 апрель. Эрон қуролли кучлари бирлашган штабининг навбатдаги маълумотида Эрон — Ироқ фронтида артиллерия отишмалари давом этаётганлиги хабар қилинади. Ғилёни Ғарб, Сари-Поли-Зоҳаб районларида ва бошқа районларда Эрон қўшинлари бир неча танкни яксон қилдилар, аэродромларда душманнинг иккита вертолётини ишдан чиқардилар.

БАҒДОД, 23 апрель. Ироқдаги Ина ахборот агентлигининг хабарига кўра, Ироқ ҳарбий ҳаво кучларининг самолётлари фронтнинг марказий участкасида душман қўшинлари позицияларига кетма-кет зарба бермоқдалар. Айни вақтда Ироқнинг қуруқликдаги кучлари Ободон районида ҳужумга ўтдилар. (ТАСС).

Объективда — Бангладеш

Бангладеш Халқ Республикаси мустақилликка эришгандан буён ўн бир йилдан ошди. Бу йиллар Бангладеш халқи ҳаётида жиддий синов йиллари бўлди. Республика бутун эътиборини капиталистик давлатларга бўлган қарамлигини батамом тугатиш, аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш йўлида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини кенгайтириш ишига қаратди.

Бангладеш — жаҳонда аҳолиси ғоятда зич жойлашган мамлакатлардан биридир. Мамлакатда ҳосилдор ерлар бўлишига қарамай, қишлоқ хўжалиги ҳамон кам самара бераётир. Бу ерда тез-тез бўлиб турадиган табиий офат деҳқон меҳнатининг натижаларини кўпинча йўққа чиқаради. Шунинг учун ҳам республика олдида қишлоқ хўжалигини модернизациялаш, кучли гидроиншоотлар қуриш, социал-иқтисодий ўзгаришларни амалга ошириш, миллий саноатни ривожлантириш каби ғоятда кечиктириб бўлмайдиган вазифалар турибди. Бу соҳада Бангладешга Совет Иттифоқи ҳамда бошқа социалистик мамлакатлар беғараз ёрдам кўрсатиб келмоқдалар.

Ўзаро манфаатли ҳамкорлик Совет — Бангладеш муносабатларининг асосий негизи ҳисобланади. Совет Иттифоқи мустақил Бангладеш Республикасининг тузилишини биринчилар қаторида қўллаб-қувватлаган эди. Бангладеш учун ғоятда мушкул бўлган пайтларда СССР берган беғараз ёрдамни бангладешликлар жуда яхши баҳолайдилар. Масалан, Читтагонгдаги денгиз портини тозалаш натижасида мамлакатни озиқ-овқат билан таъминлаб туриш тўла йўлга қўйилди. Электротехника ускуналари заводининг қурилиши, Бангладешдаги йирик Горасал иссиқлик электр станциясининг ишга туширилиши ва бошқа кўпгина бунёдкорлик ишлари Совет — Бангладеш иқтисодий ҳамкорлигининг ёрқин рамзи бўлиб хизмат қилади.

Бангладеш Халқ Республикасининг пойтахти ҳамма вақт гавжум. Кичик-кичик кўчалардан тортиб, проспектлар, майдонларгача кўпинча одамлар билан тўла. Мустақиллик йўлидан бораётган Бангладеш халқи қанчалик қийинчилик ва проблемалар бўлишига қарамай ўз пойтахтларини умуман мамлакатларини ҳамма вақт шундай тинч ва гавжум бўлишини хоҳлайдилар. Суратда: Дакка шаҳри кўчаларидан бири акс эттирилган.

Камера Пресс — ТАСС фотоси.

ХХРНИНГ ЯНГИ КОНСТИТУЦИЯСИ ЛОЙИҲАСИ ҲАҚИДА

ПЕКИН, 23 апрель. (ТАСС). Бутун Хитой матбуотида Синьхуа агентлигининг умумхитой халқ вакиллари кенгаши (УХВК) доимий комитетининг навбатдаги сессияси мажлиси тўғрисидаги ахбороти эълон қилинди. Мажлисда 1980 йил сентябрида тузилган комиссия тайёрлаган «ХХРнинг қайта кўриб чиқилган конституцияси лойиҳаси» муҳокама қилинди.

Янги конституция лойиҳасига биноан, дейилади ахборотда «маданий революция» даврида бекор қилинган ХХР Раиси лавозими қайта тикланади ва давлат қуролли кучларига раҳбарлик қиладиган ХХР марказий ҳарбий кенгаши таъсис этилади.

Комиссия раисининг ўринбосари Пэн Чжэнь лойиҳа хусусида изоҳ бериб сўзлаган нутқида, жумладан, ХХР— «Халқ демократияси диктатураси социалистик давлатидир» деб айтди (1978 йилги ХХР конституциясига мувофиқ, ХХР — «Пролетариат диктатураси социалистик давлати» деб юритилар эди. — ТАСС изоҳи).

Синьхуа агентлигининг уқтиришича, «ХХРнинг қайта кўриб чиқилган конституцияси лойиҳаси» «Умумхалқ муҳокамаси учун» эълон қилинади, сўнгра УХВК сессиясининг тасдиғига тақдим қилинади, бу сессия «шу йил ўтказилади».

Синьхуанинг расмий ахборотида янги конституция лойиҳасининг ХХР ташқи сиёсатига тааллуқли қоидалари тилга олинмаган.

ХАЛҚАРО ОБЗОР

ЛЕНИНЧА ТИНЧЛИК ЙЎЛИДАН

Совет давлати барпо этилган даврда улуғ Ленин кўтарган тинчлик байроғини Совет Иттифоқи ва социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатлар баланд кўтариб бормоқдалар. Марксизм-ленинизм социал тараққиёт йўлидаги курашда халқларнинг йўлчи юлдузи бўлиб хизмат қилаётганини қайд этиш билан бирга, шу ҳақиқат бутун тараққийпарвар инсоният жаҳон пролетариатининг йўлбошчиси туғилган куннинг 112 йиллигини кенг нишонлаган кунларда буржуа матбуотида ва сўзланган нутқларда тез-тез такрорланиб турди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев ўртага қўйган кенг миқёсдаги совет тинчлик ташаббуслари ҳамон жаҳон жамоатчилигининг диққат марказида турибди. Дунёдаги кескинликни кучайтириш, урушга ҳозирлик кўриш ва дунёга ҳукмрон бўлиб олиш йўлини тутаётган Вашингтон маъмуриятининг раҳбарлари ҳарчанд ҳаракат қилмасинлар бу ташаббусларни камситишга ва ерга уришга муваффақ бўла олмадилар. Аксинча, СССРнинг ўртача олисликка учадиган ядровий воситаларни жойлаштиришни тўхтатиб туриш тўғрисидаги, Европадаги ядро қуролларини 3 баравар қисқартириш ҳақидаги, СССРнинг Европа қитъасини ядро қуролидан батамом халос қилиш тўғрисидаги ва бошқа олисни кўзловчи таклифлари тобора кенг миқёсда қўллаб-қувватланмоқда. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг «Правда» саволига жавоби қизғин кутиб олинди. Унинг аниқ ва равшан сўзлари ҳамма жойларда СССРнинг ҳозирги замон энг муҳим проблемаларини амалий сиёсий мулоқот йўли билан ҳал этишга муттасил интилаётганини, унинг ядровий фалокат хавфини тугатиш манфаатлари йўлида АҚШ билан энг юксак даражадаги музокараларга тайёрлигини исботловчи янги ёрқин далил деб баҳоланмоқда.

В. И. Ленин туғилган куннинг 112 йиллиги нишонланаётган бир пайтда Ғарбий Европада, Японияда ва бошқа мамлакатларда тинчликни ҳимоя қилиш йўлида тарихда мисли кўрилмаган оммавий ҳаракат авж олиб кетганлиги ғоят рамзий ҳодисадир. Вашингтоннинг ядровий сиёсатидан норозилик ва бу сиёсатга қарши ҳаракатлар Қўшма Штатларнинг ўзида ҳам ёйилиб бормоқда. АҚШда ядро қуролларини кўпайтирмасликни ва бу қуролларни борабора қисқартириш тўғрисида АҚШ билан бир битимга эришишни талаб қилувчи кампания ҳали ҳеч қачон бу қадар кенг қулоч ёзмаган эди. Бу кампанияда кўпгина таниқли сиёсий, ижтимоий ва диний арбоблар қатнашмоқдалар.

Р. Рейган маъмурияти урушга қарши ҳаракатлар тўлқинини пасайтиришга ва Совет тинчлик ташаббусларининг таъсирини йўққа чиқаришга уриниб, ўзининг тинчликсеварлиги, ҳатто ядро қуролларини кўпайтирмаслик ғояларига содиқлиги тўғрисидаги қуруқ ваъдаларни ҳали ҳам тез-тез такрорлаб турибди. Аммо бунинг учун аввал СССР устидан ҳарбий устунликка эришиб олиш зарур, деб даъво қилмоқда. Аммо бу даъво хом хаёл эканлиги табиий. Амалий фаолиятда эса Вашингтон «совет хавфи» деган гап-сўзлар ва «СССРнинг қурол-яроғлар соҳасидаги устунлиги» тўғрисидаги қалбаки тезис ниқоби остида катта ҳарбий программани зудлик билан амалга оширмоқда.

Мана шундай шароитда урушга қарши ҳаракатлар шак-шубҳасиз кучайиб бораверади. Совет халқи янги жаҳон урушининг олдини олиш мумкинлигига аминдир. Бунинг учун барча тинчликсевар кучлар бир ёқадан бош чиқариб ҳаракат қилишлари керак. Совет Иттифоқига келганда у ленинча тинчлик йўлидан қатъият билан олға бораверади.

БАРОМЕТР БУРОНДАН ДАРАК БЕРМОҚДА

Франция президенти Ф. Миттеран Японияга визит қилди, сўнгра эса Ванкуверда Канада бош министри П. Э. Трюдо билан учрашди. Унинг сафарига жаҳон матбуоти жуда қизиқиб қаради. Бу сафар энг катта капиталистик мамлакатлар давлат ва ҳукумат бошлиқларининг июнь ойида Париж яқинидаги Версаль шаҳрида ўтказиш тайинланган учрашувига ўзича бир тайёргарлик деб баҳоланмоқда ва у мазкур мамлакатлар ўртасидаги муносабатлар ҳолатининг ўзига хос мезони бўлиб хизмат қилади, деб ҳисобламоқдалар.

Франция президентининг Япония ва Канада раҳбарлари билан учрашувлари ҳамда суҳбатларини якунлаётган жуда кўпчилик оммавий ахборот воситалари бу учрашув ва суҳбатларни капиталистик дунёни кемираётган ўткир зиддиятларнинг далили, деб таърифламоқда.

Токиодаги музокаралар чоғида француз — япон иқтисодий ва савдо алоқалари проблемалари биринчи ўринда бўлди. Ф. Миттеран ўз суҳбатдошларига таъна қилиб, улар француз моллари учун япон бозорини кўп жиҳатдан ёпиб қўйганликларини айтди. Гарчи Япониянинг аҳолиси Франция аҳолисидан икки ҳисса кўп бўлса ҳам, Япониянинг Франция маҳсулотини импорт қилиши Францияга экспорт қилинаётган япон молларининг атиги ярмисига тўғри келмоқда. Натижада Япониянинг Франция билан товар оборотидаги 1979 йилги 317 миллион долларлик ижобий сальдоси бултур бир миллиард доллардан ошиб кетди. Бошқа сўзлар билан айтганда, Япониянинг Ғарб бозорларига экспорт ҳужуми Франциянинг савдо балансига ҳам ҳалокатли таъсир қилмоқда. Япон моллари импорт қилинишининг кенгайиб бораётганлиги Франция саноатининг электроника, ҳисоблаш техникаси ишлаб чиқариш, станоксозлик сингари муҳим тармоқлари ривожига жиддий тўсқинлик қилаётганлиги Парижни ташвишга солмоқда.

Франция президенти савдо-сотиқ балансининг тенглаштириб олинишини, Япониянинг жуда катта ижобий сальдоси тугатилишини талаб қилди. Акс ҳолда французлар ва бошқа Ғарбий Европаликлар бож солиш сиёсатида жиддий чоралар кўришлари ёки ҳатто умуман япон моллари учун ўз чегараларини беркитиб қўйишлари мумкин, деб пўписа қилди у. Аммо у Япония раҳбарларидан бирон-бир конкрет ваъда олишга асло муваффақ бўла олмади. Қўшма баёнотда Япония Франциянинг ўн бештача вертолётини харид қилганлиги ва келгуси йилда коньяк импорт қилиш чоғида бож ҳаққини бирмунча камайтиришигина айтилади. «Византдан Франция чой чақага ҳам арзимайдиган сариқ чақаларгагина эга бўлди», — деб ёзади Париждаги «Кутидьен де Пери» газетаси.

Ванкувердаги фикрлашувга келганда, у ерда асосан Американинг банк ҳисоб ставкаларини сунъий равишда ошириш сиёсати бошқа капиталистик мамлакатларнинг молиявий аҳволи ва экономикаси учун вужудга келтираётган қийинчиликлар тўғрисида гаплашиб олинди. Иккала томоннинг баёнотларида АҚШнинг молия соҳасидаги сиёсати хусусида ошкора ғижиниш кайфияти сезилиб турди. Франция билан Канада, деб уқтиради нуфузли «Монд» газетаси, Версалдаги учрашувда шу масалада қаттиқ позицияда туриш зарур, деган фикрга келдилар.

Франция президентининг сафари ва музокаралари, деб таъкидлайди Лондонда чиқадиган «Гардиан» газетаси, Версаль кенгаши «мухолифлик вазияти»да ўтишини кўрсатди.

А. ДИМОВ,
Ю. ЛОПАТИН.
(ТАСС).

АХБОРОТ

БУЮМЛАР КЎРГАЗМАСИ

СССР Халқ хўжалиги ютуқлари выставкасининг «Металлургия» павильонида «Халқ учун товарлар» деган махсус экспозиция ташкил қилинди. [illegible]

Ўзбекистон [illegible] металлар комбинатида тайёрланган 10 дан ортиқ уй-рўзғор буюмлари ҳам диққатга сазовор бўлаётир. [illegible]

НОВГОРОДДА «ЎЗБЕКИСТОН»

Новгород шаҳрининг гавжум кўчаларидан бири [illegible] Шунингдек магазинда ёнғоқ, ер ёнғоқ ва Кавказдан келтирилган фундук, каром, пиёз, сабзи ва бошқа зираворлар сотилмоқда. Новгородликлар ва Ўзбекистондан борган механизаторлар савдо хизматидан мамнун бўлаётир.

М. ИСХАНОВ.

ОСИЁ, АФРИКА ВА ЛОТИН АМЕРИКАСИ МАМЛАКАТЛАРИ VII ХАЛҚАРО ТОШКЕНТ КИНОФЕСТИВАЛИ ОЛДИДАН

ФАХР

Яна бир ойдан сўнг Тошкентда Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатларининг навбатдаги VII кинофестивали бошланади. [illegible]

Телефонда — Туркманистон Кинематография Давлат комитетининг раиси П. РЕЖЕПОВ.

[illegible] ...нематографиясида пайдо бўлаётган прогрессив йўналишларни акс эттирувчи кўзгу сифатида ҳам қимматлидир. Бир сўз билан айтганда, Тошкент кинофестивали совет кишилари фахр-ифтихор билан тилга оладиган анжуман бўлиб қолди!

[illegible] ...ишончимиз комил.

СУРАТДА: Туркманистон кинематографчилари Тошкент кинофестивалида кўрсатадиган «Тонгги чавандозлар» фильмидан бир кадр. Узук ролида — Энажон Қурбонова.

КЕЧИРИММИ Ё СОХТА УЯТЧАНЛИК

ёхуд тўққиз ойдан кейин эълон қилинган мужмал жавоб ҳақида

Деҳқонобод районида чиқадиган «Ленин йўлидан» газетасининг шу йил 6 апрель сонида «Газета материаллари изидан» рубрикаси остида эълон қилинган «Жияннинг жазаваси» сарлавҳали материални ўқиб, гапнинг очиғи, ҳеч нимага тушунолмадик. Уни қандай бўлса шу ҳолида эътиборингизга ҳавола этмоқчимиз.

«ЖИЯННИНГ ЖАЗАВАСИ»

«Ленин йўлидан» газетасининг 1981 йил 11 июлдаги «Жияннинг жазаваси» сарлавҳали фельетони босилган, бу фельетон район партия комитетининг бюросида муҳокама қилинган. Унда келтирилган фактларнинг кўп қисми тасдиқланди. Шу билан бирга айрим ноаниқликларга йўл қўйилган. Район партия комитети бюроси тегишли кишиларга чора кўрди».

Хўш, нима гап ўзи? Сарлавҳасига қараганда, ашаддий безори, муттаҳам бир кимсанинг қилмишлари боплаб фош этилган-у, айрим ўринларда автор ҳаёл тизгинини меъёридан андак ошириб юборган бўлса керак, деган ўйга борасиз. «Райком бюроси тегишли кишиларга чора кўрди» жумласи ҳам ғалати. Чамаси, фельетон юзасидан ўтказилган текширишда «қаҳрамон»нинг шериклари ҳам аниқланган-у, улар тегишли жазо олган бўлса керак, деб ўйлайсиз.

Хуллас, масаланинг моҳиятига етиш учун фельетон босилиб чиққан газетани излаб қоласиз. Биз ҳам худди шундай қилдик.

Мана, газетанинг ўша сони. Тўртинчи саҳифанинг нақ бешдан уч қисмини эгаллаган. «Қаҳрамон»га қўйилган асосий айблар: «Субутини елга совурган ғирт туҳматчи, пионервожатий бўлиб ишлаган йилларда бутун ишни издан чиқариб юборган, вояга етмаган қизга уйланган, унинг дастидан мактаб директорга ёлчимай қолган, энди совхоз директорига кўз тикиб турибди. Унинг 1974 йилдан буён ёзган ариза, шикоят, бўҳтонннома, туҳмат, иғвонома ғийбатларига кетган қоғозлар оғирлиги тоннадан ошиб кетди. 50 сотих томорқаси, йигирмата майда моли (?), бешта қорамоли бор. Райижрокомдан шифер олиб 75 донасини Жума Мирзаевга қиммат нархда сотган. 1975—1976 ўқув йилида давлат ёрдамига муҳтож болаларга берилган 368 сўмни ўзлаштириб юборди».

Шунча иллати бор одам наҳотки қилмишига яраша жазо олмаган бўлса? Худди шу саволга жавоб излаб, воқеа содир бўлган жойга — Суворов номли мактабга йўл олдик.

Обихешон— «Бошчорбоғ» совхозининг мўъжазгина бир қишлоғи. Чорвачилик ва уруғлик беда етиштириш уларнинг асосий машғулоти. Болалар Суворов номли мактабда ўқишади. Ўқувчилар кўп эмас, 300 киши. 32 ўқитувчи уларга таълим беради. Мактаб бундан ўттиз беш йил илгари қурилганидан ҳозир кўримсиз ҳолатга келиб қолган. Хафсала билан бунёд этилган боғ худди эгаси кўчиб кетган чорбоғни эслатади. Дов-дарахтларнинг таги йиллаб юмшатилмаслиги оқибатида ер зарангбўлиб кетган. Ўт-ўлан босган, ҳар хил ҳашаротлар базми авжида. Кимнингдир жони ачиб, бир бўлтак ерни чопиб, юмшатиб қўйибди.

Наҳотки, шунча ўқувчи ва ўқитувчи бўлган жойда бунга лоқайд қараб туришса? Ақалли меҳнат дарсларида ерни юмшатиб қўйиш мумкин эмасмиди? Ахир, вивескада меҳнат-политехника мактаби деган сўзлар ёзиғлик турибди-ку?!

— Вивескани ҳали алмаштирганимиз йўқ. Шунчаки ўрта мактаб ҳозир, — дея изоҳ беради яқиндагина директорликка тайинланган Зоир Раҳимқулов.

Ўз жавобидан қониқиш ҳосил қилмади шекилли, қизишиб сўзлай кетди:

— Нима қилай, устимдан шикоят кетидан шикоят тушавериб, комиссиялардан тинчимай қолдим. Ишонасизларми, кечагина область халқ маорифи бўлимидан олтинчи комиссия келиб кетувди. Мана энди сизлар еттинчиси. Бундай вазиятда қўлинг ишга ҳам бормай қоларкан. Ўзингиз ўйлаб кўринг: кейинги ўн йилда олтита директор алмашган. Мен — еттинчисиман.

Кейин облОНОда бўлганимизда мудир Мўмин Хурсанов бунга тузатиш киритиб:

— Йўқ, ўнта директор алмашган-ов. Раҳимқулов икки-уч ой ишлаб, директорликни ташлаб қочганларни ҳисобга олмаган бўлса керак, — деб айтади.

Кези келганда, облОНОдан олган мана бу рақамларни келтириб ўтмоқчимиз. Халқ маорифи бўлими қарамоғидаги мактаб биноларининг деярли ярми — 360 таси бундан ўттиз-олтмиш йил муқаддам қурилган. Шу боисдан улар ҳозирги куннинг талабларига жавоб беролмайди. Жами 3431 синфхонада пол ё шип йўқ.

Ҳозир эса яна мактабдаги нохуш суҳбатга қайтайлик.

— Мен директорлик қилган йилларда аҳвол тамоман ўзгача эди, — деб афсусланади Абдушукур Ҳайитов. — Қарасам, аризабозлар ҳоли-жонимга қўймади. Янги ўқув йили бошланиши олдидан шартта бўшаб олдим.

— Балки сизни бўшатишгандир? — аниқлик киритмоқчи бўламиз унинг гапига.

— Нега энди бўшатишаркан? Ахир, менинг тажрибаларим район газетасида мақталган. Ишонмасангиз, мана бу газеталарни ўқиб чиқинг. Сизнингча, булар ёлғон ёзилганми?

Ҳақиқатан ҳам район газетасининг 1980 йил 3 апрель сонида мактаб директори А. Ҳайитовнинг райондаги барча мактаб директорлари ва ўқитувчиларига очиқ хати босилиб чиққан экан. Салкам бир саҳифа материалда «халқ ўқитувчиси — партиянинг энг садоқатли солдати, билимдон, маданиятли, эл ҳурматига сазовар бўлган тарбиячи, ҳамма соҳада ўрнак бўлувчи меҳнаткаш зиёли» эканлиги уқтирилиб, «бизнинг жанговар вазифамиз — коммунистик тарбияга комплекс ёндашишдан, ёшларни ғоявий-сиёсий меҳнат (?) ва ахлоқий тарбиялашдан иборат», дейилганди. Бир номер оралатиб, газета редактори Н. Салаевнинг имзоси билан «Ташаббускор директор» сарлавҳали каттакон мақола ҳам берилган экан. Унда шундай сатрларни ўқиймиз:

«Район партия комитети бюроси йиғилиши (?) ўз ишини давом эттирарди... Навбат кадрларни тасдиқлашга етди (?). Эшикдан бўйдор, буғдой ранг йигит кириб келди ва белгиланган (?) стулга ўтирди. Райком инструктори у киши ҳақида маълумот бергач, район партия комитети бюро аъзолари «жуда маъқул кадр» деган хулоса қилдилар».

Ўша мақолага ишониладиган бўлса, янги директор Ҳайитов ўрнидан туриб бундай деган:

— **Раҳмат, ишончларингизни меҳнатда оқлайман. Мен бугун таълим-тарбия савиясини ошириш ва ўқувчиларни меҳнатсевар қилиб етиштириш (?) бўйича бир очиқ хат билан район газетасида чиқмоқчиман...**

— Ўртоқ А. Ҳайитовнинг бу ташаббуси ҳам маъқуллансин, — дейишибди бюро аъзолари.

Энди мантиққа қаранг. Ўн йил ичида тўққизинчи директорликка тайинланаётган одам қайси юрак билан шундай деркин? Умуман, ҳали бир ишни қойиллатиб қўймай дабдурустдан ташаббус билан чиқиши унинг ишчанлигидан кўра вайсақилигидан далолат бермасмикан?

Аслида, бу манзара автор — редактор ижодининг маҳсули холос. Чунки Ҳайитов 1978 йилда директор этиб тайинланган. Ташаббусни икки йил кейин кўтариб чиққанди. Автор ўз қаҳрамонининг ишчан ва уддабуронлигини бўрттириб кўрсатиш учун атайин шундай қилган эди.

Автор бисотидаги жамики мақтов сўзларини саховат билан севимли қаҳрамонига инъом этган:

— **«Халқ маорифини ривожлантиришга муносиб улуш (қўрқмасдан «ҳисса» деявериш мумкин эди) қўшиб келаётган ўртоқ А. Ҳайитов ёшлар қалбининг инженери, олий маълумотли, тажрибали педагог».**

Афсуски, «ёшлар қалбининг инженери» редакторга панд бериб қўйди.

Наҳотки? Ҳа, худди шундай бўлиб чиқди. Мана, райком бюросининг 1981 йил 24 августдаги «Ленин йўлидан» район газетасида босилган фельетонни текшириш якуни тўғрисидаги қарори. Унда жумладан мана бу сўзлар қайд этилган:

«Ленин йўлидан» газетасининг «Жияннинг жазаваси» фельетонидаги асосий қисми тасдиқланганлиги (?), шу билан бирга айримлари чалкаш ёритилганлиги қайд этилсин.

Мактаб директори Абдушукур Ҳайитовнинг «Ленин йўлидан» газетасига нотўғри фактларни беришни ташкил этганлиги, мактаб педагогика коллективи орасида тартиб-интизомнинг бўшашиб кетишига сабабчи бўлганлиги учун у кишининг вазифасида қолиш ва қолмаслиги район халқ маорифи бўлими Советига топширилсин.

«Ленин йўлидан» газетаси редактори Нормуҳаммад Салаевга фельетондаги айрим нотўғри фактларни ўз вақтида текшириб кўрмасдан, газета саҳифасида чиқишига йўл қўйганлиги учун унга виговор берилсин».

Ана холос! Газетанинг 6 апрель сонида райком бюроси «тегишли кишиларга чора кўрганлиги» айтилганди-ку?! Жазоланган кишилар фельетон «қаҳрамон»и бўлмай, уни ёзган, ёзилишига илҳом берган кишилар-ку, ахир?! Демак, «қаҳрамон» ҳақ экан-да, унга нисбатан бирон-бир чора кўрилмапти-ку?

Йўқ, биз Рустам Мандировни оқламоқчи эмасмиз. Баъзан асосий иши қолиб кетиб, кимларнидир фош этиш ниятида идорама-идора тентираб юради.

— Арзимаган иш юзасидан бошимга не кунларни солишмади, — дейди у ўкинч билан.

Унинг сарсон-саргардон бўлганлари ростликка рост. Асабини жиловлай билмаслик оқибатида бир бор қамалиб ҳам чиқди. Аммо республика прокуратурасининг 1981 йил 27 июлдаги мана бу жавоби унинг қамалиш сабабларини очиқ-ойдин кўрсатиб турибди:

«Мандировни асоссиз қамоққа олганлиги, уни ва бошқаларни етарли асос бўлмагани ҳолда жиноий жавобгарликка тортганлиги учун Қашқадарё область прокурорининг 1980 йил 5 февралдаги буйруғи билан Деҳқонобод районининг собиқ прокурори ўртоқ Ашуров (ҳозир у область прокурорининг ўринбосари бўлиб ишлаяпти) ҳамда шу район прокуратурасининг терговчиси Назаров жазоланди».

Республика прокуратурасининг яна бир хатида Р. Мандировга икки ярим ойдан кўпроқ вақт мобайнида қамоқда турганлиги учун ўртача ойлик маошини тўлаш ҳақида область прокуратурасига кўрсатма берилганлиги маълум қилинади.

Район прокурори Б. Мўминовнинг шу йил 21 апрелда тақдим этган ҳужжатида Рустам Мандировнинг шифер сотгани, давлат ёрдамига муҳтож болалар учун берилган пулни ўзлаштиргани, 50 сотих томорқаси, 20 та қўй-эчки, бешта қорамолни борлиги тасдиқланмагани қайд қилиниб, уни жиноий жавобгарликка тортишга асос бўлмаганлиги сабабли иш қўзғатиш рад қилинганлиги айтилади.

Демак, фельетон қаҳрамонига қўйилган айблар асоссиз бўлиб чиқади-да. Фактларни қийшиқ ойнада кўрсатиб берганлиги учун район халқ маорифи бўлимининг ўтган йил 29 августдаги қарори билан район газетасида айрим тасдиқланмайдиган ва бўрттириб кўрсатилган фактларни бериш билан шуғулланганлиги ҳамда ўзи ва хотини номидан юқори партия ва совет органлари номига ариза ва шикоятлар ёзиб, тасдиқланмайдиган фактлар билан кишилар ва ташкилот раҳбарларини чалғитиб келганлиги учун Абдушукур Ҳайитов мактаб директори вазифасидан олиб ташланди.

Ҳақиқат жойида қарор топди, иғвогарнинг ковуши тўғрилаб қўйилди. Газета редакторига нисбатан партиявий жазо берилди. Нега энди шуларни газета яширади? Райком ўз қарорининг мазмуни шундай тарзда чалакам-чатти берилганига, устига-устак етти ярим ой кеч хабар қилинганига қандай тоқат қилганига ҳайрон қоласиз. Шу ўринда доҳиймиз В. И. Лениннинг қуйидаги сўзларини келтириб ўтишни истардик:

«**Ҳамма ҳам хато қилади.** Шунинг учун бунда ҳали унчалик ёмон нарса йўқ. Бироқ редакция ўз хатосига иқрор бўлмай, қаттиқ **туриб олса** «жароҳатни» гарчи бир умрга бўлмаса ҳам, узоқ **вақтга** чўзиб юборади. Масалани қайта кўриб чиқишни ва **матбуот орқали редакция номидан** босиб чиқариш йўли билан бошқа позиция тутишни ўтиниб маслаҳат бераман. Бунинг учун икки сатр етарли: «Редакция масалани қайта кўриб чиқиб, қуйидаги хулосага келди...» Бундай тузатишга **сохта** уятчанликкина ҳалақит бериши мумкин. Тузатилган хато — хато бўлмай қолади. Тузатилмаган хато эса йиринглаган ярага айланади. Бундай ҳолларда дарҳол операция қилдириш учун жасорат керак бўлади».

Чамаси, Деҳқонободда ана шундай жасорат етишмади.

Қашқадарё область партия комитети Суворов номли мактабда юз берган ачинарли аҳволни яхшилаш, ўқитувчилар коллективи орасида сиёсий-тарбиявий ишларни жонлантириб юбориш, район партия комитетининг ўз матбуот органига раҳбарлик савиясини ошириш юзасидан тегишли чоралар кўриши зарур.

А. НАБИХЎЖАЕВ,
М. КАРОМОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

ГДР МАТБУОТИ ХОРАЗМ ҚОВУНЛАРИ ҲАҚИДА

Германия Демократик Республикасида нашр қилинадиган ҳафталик «Вохенпост» газетаси 1982 йил 15 январь сонида «Қовунларнинг 600 тури» сарлавҳали катта мақола босиб чиқарди. Мақола автори ГДРнинг йирик публицисти Дитер Вендедир. У Ўзбекистонда бир неча марта меҳмон бўлиб, Хоразм ва Қорақалпоғистон АССР тарихи ва ҳаёти билан танишган эди.

Маълумки, ГДРда қовун етиштирилмайди. Автор бу полиз экини ҳақида умумий энциклопедик изоҳ ва тушунтириш билан чекланмай, масалага илмий ёндашиб, қовун ҳақида кенг сўз юритган.

Мақолада Хоразмда қовуннинг узоқ даврлардан бери экилиб келинаётганлиги ҳақида тарихий маълумотлар бор.

А. ЖУМАНИЁЗОВ.

СПОРТ

КЎП КУРАШ:

МАМЛАКАТ КУБОГИ УЧУН

Жиззахда спортнинг ҳарбий-амалий тури бўйича СССР кубоги учун Бутуниттифоқ мусобақалари ўтказилмоқда. Мусобақанинг тантанали очилиш маросими ўзига хос байрамга айланди. 20 дан ортиқ команданинг юзга яқин спортчиси соврин учун ўзаро баҳслашмоқда. Кўп курашчиларнинг аксарияти спорт мастерлари ва мастерликка номзодлардир.

Жиззах область ижроия комитети раисининг ўринбосари Н. Хуранов спортчиларни табриклаб, уларга қизғин баҳсларда муваффақият тилади. Мусобақада Жиззах область кўпкурашчилари ҳам иштирок этишмоқда. Дастлабки мусобақалар Наврўзбулоқ спорт комплексида 1 минг 500 ва 3000 метрли масофалар бўйлаб ўтказилган мотокросс билан бошланди. Спортчилар шунингдек, мерганлик ва югуриш бўйича ҳам ўзаро баҳслашадилар. Совриндорлар бугун аниқланади.

СОВРИНЛАР ВА ЎРИНЛАР

● РИШТОН. Райондаги «Коммунизм» колхози спорт майдонида қўл тўпи бўйича «Пахтакор» қишлоқ кўнгилли спорт жамияти район совети биринчилиги учун мусобақалар ўтказилди. «Коммунизм» колхози спортчилари мусобақада биринчи ўринни олишди.

А. АБДУРАҲМОНОВ.

● ҚЎҚОН. «Локомотив» спорт залида волейбол бўйича Ўзбекистон ва Ленинград район командалари ўртасида область биринчилиги учун ҳал қилувчи учрашув бўлди. Ўзбекистон райони волейболчилари 3:0 ҳисобида муваффақият қозонишди. Баскетбол бўйича ўтказилган ҳал қилувчи баҳсда эса Қўқон ва Фарғона командалари куч синашдилар. Фарғоналик спортчилар ҳужумкорликка зўр бериб 60:48 ҳисобида ғалабага эришдилар.

Редактор ўринбосари Б. ЮСУПОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

25 АПРЕЛЬ, ЯКШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. [illegible]

[illegible] ...йича Европа чемпионати. 13.30 — Мультфильм. 14.50 — Кинопанорама. 16.00 — Музикали программа. 16.50 — Мухбирларимиз ҳикоя қилади. 17.20 — Очиқ китоб. Бадиий фильм. 1-фильм. 3-серия. 18.25 — Улуғ Октябрнинг 65 йиллигига. 19.25 — Р. Шуманнинг «Севги ва аёл тақдири» вокал туркуми. 19.45 — Инсон, ер, коинот. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — Йил фасллари. 21.30 — Время. 22.00 — Ҳужжатли фильм. 22.30 — Концерт.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Фильм-концерт. 11.05 — Мультипанорама. 12.05 — Қувноқ стартлар. 13.05 — Камер куйлардан концерт. 13.45 — Балоғатга етмаган ёшлар. Бадиий фильм. 15.05 — Ўзбекистон спорти. 15.35 — Реклама. 18.05 — Мультфильм. 18.20 — Қўшиғим, жон қўшиғим. 19.00 — Ўзбекистоннинг XIX спартакиадаси. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ўзбекистоннинг амалий санъати. 20.15 — Танишинг: Чебоксарлар. Фильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Рақс гулдастаси. 21.30 — Время. 22.00 — СССР ташкил топганлигининг 60 йиллигига. 23.20 — Янгиликлар.

26 АПРЕЛЬ, ДУШАНБА

МОСКВА-I. 9.00 — Время. 9.40 — Мультфильм. 10.30 — Фортепьяно дуэти. 11.00 — Мўъжизасиз-мўъжизалар. 12.00 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 Ҳужжатли фильмлар. 16.30 — Концерт. 16.55 — Оналар мактаби. 17.25 — Эркин кураш. Европа чемпионати. 17.55 — Чекишнинг зарари ҳақида. 18.10 — Ижодий учрашувлар. 18.50 — Мультфильм. 19.00 — Стол теннисп. Европа чемпионати. 19.30 — Б. Руденко куйлайди. 19.55 — Сибирь туп- [illegible]

[illegible] ...волюциясининг тўрт йиллигига. 23.10 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 18.30 — Инсон ва табиат. 19.30 — Фан ишлаб чиқаришга. 19.50 — Телефильм. 20.00 — Янгиликлар. 20.20 — СССР ташкил топганлигининг 60 йиллигига. 21.00 — Илмий-оммабоп программа. 21.30 — Москва-II.

РАДИО

25 АПРЕЛЬ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Концерт. 9.15 — Табассум. 11.30 — Санъат усталарининг концерти. 12.10 — Ўзбекистон ишчиси. 13.00 — Чорвадор. 13.30 — Йўл бошида. 14.00 — Замин ва замондош. 15.40 — Т. Иброҳимов. Назм ва наво. 16.30 — Куйлар. 17.45 — Китъалар учрашуви. 18.15 — Спорт. 18.30 — Ўзбек Давлат телевидениеси ва радиосининг солистлари ижро этади. 19.25 — Концерт. 21.00 — Хайрли тун. 22.30 — Лирик музикали программа.

26 АПРЕЛЬ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Яхши кайфият. 9.15 — Тинчлик ҳақида қўшиқлар. 9.30 — Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар. 10.15 — Публицист минбари. 12.10 — Узбекистан индустриальний. 13.00 — Чорвадор. 14.00 — Табаррук замин. 18.15 — Ёшлик. 19.25 — Арфа оҳанглари. 20.15 — Футбол бўйича СССР чемпионати. «Пахтакор» — «Нефтчи». 20.50 — Шу куннинг муҳим сиёсий воқеалари. 21.00 — Бахт жарчиси. 21.20 — Қишлоқ меҳнаткашлари учун концерт. 22.30 — Нодира ғазаллари билан айтиладиган қўшиқлар.

Ўзбекистон ССР Олий ва Ўрта махсус таълим министрлигининг

Ф. ЭНГЕЛЬС НОМЛИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЧЕТ ТИЛЛАР ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

1982—1983 ўқув йилига инглиз, немис, француз тиллари мутахассислиги бўйича институтнинг кечки ва сиртқи бўлимига

СТУДЕНТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқиш ҳамма бўлимларда 5 йил.

Институтга кирувчилар қуйидаги фанлардан имтиҳон топширадилар: ОНА ТИЛИ ВА АДАБИЁТ (ёзма ва оғзаки), ЧЕТ ТИЛИ (оғзаки), СССР ТАРИХИ (оғзаки).

Институт ректори номига ёзилган аризага қуйидаги ҳужжатлар қўшиб топширилади: маълумоти ҳақида ҳужжат (асли), характеристика-йўлланма, меҳнат дафтарчасидан кўчирма, 6 дона фотосурат (3х4 см.), медицина справкаси (286-форма).

Паспорт ва ҳарбий хизматга алоқадорлиги ҳақидаги ҳужжат шахсан кўрсатилади.

Аризалар.— 31 майгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари 1—20 июнь кунлари ўтказилади.

Қабул комиссиясининг адреси: Тошкент шаҳри, 20-алоқа бўлими, Навоий кўчаси, 48-уй.

●

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

26 апрель соат 19.00да СССР биринчилиги учун «НЕФТЧИ» (Боку) — «ПАХТАКОР» (Тошкент) КОМАНДАЛАРИ ЎРТАСИДА

ФУТБОЛ

«ТАШКЕНТВОДСТРОЙ» трестининг

ЎҚУВ КОМБИНАТИ

1982 ўқув йилига қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

машинист-экскаваторчи, бульдозерчи-скреперчи, ғишт терувчи, сувоқчи-бўёқчилар.

8—10 синф ҳажмида маълумотли, ёши 18 дан 35 ёшгача бўлганлар қабул қилинади.

Ўқиш муддати — 6 ой.

Ўқувчилар ўқиш даврида 76 сўм миқдорида стипендия, бепул иш кийими ва ётоқхона билан таъминланади.

Ўқишни тамомлаганлар «Ташкентводстрой» трестининг қурилиш ташкилотларига доимий ишга юборилади.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: ариза, маълумоти ҳақида ҳужжат (асл нусхаси), турар жойидан справка, иш жойидан ёки мактабдан характеристика, 286-формадаги медицина справкаси, 3х4 сантиметрли 4 дона фотосурат, таржимаи ҳол, паспорт.

Ўқиш группа тўлгандан сўнг бошланади.

Машғулотлар ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Мурожаат учун адрес: Пискент райони, «Тошкент денгизи» посёлкаси, чап қирғоқ.

●

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 25/IV да Кузнинг биринчи куни, 27/IVда Кузнинг биринчи куни.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 25/IV да Хотинимнинг эри, 26/IVда Кулги кечаси.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 25/IV да Баланд дорга осилма, 27/IV да Тақдир эшиги.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Редакция адреси: 700000, Тошкент—П, Ленин кўчаси, 14

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04; редактор ўринбосарлари — 33-06-83, 32-55-04, 33-44-55, 32-55-05; масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05; секретариат — 33-72-83, 32-53-06, 32-54-11; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-24-69, 32-53-97, 32-57-19; марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси — 32-55-70; коммунистик тарбия — 32-54-29; халқаро ҳаёт — 32-54-14; саноат, транспорт ва капитал қурилиши — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09; қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20, 32-54-18; фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, 32-57-21, 32-54-24; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27; хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 33-35-53, 32-54-13; иллюстрация — 32-57-22, стенографистка — 33-73-43; 32-54-05; жамоатчилик қабулхонаси — 32-54-16; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 6-48-35; Сирдарё — 2-05-27; Сурхондарё — 3-92-36; Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84; Наманган — 6-70-78; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 2-31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94; Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Р. 02920. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. А. — 97. 9